

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Pomen univerze v Ljubljani

za Slovence in državo SHS.

(Nadaljevanje.)

Ukinjenje ali okrnjenje fakultet bi imelo tudi skrajno nepravilne posledice za profesorje in za dijake.

Razne evropske države so v zadnjem času reducirale uradništvo, a nobena ni pritegnila v to tudi univerzitetnih profesorjev, ker so vse čutile, da univerzitetni profesorji niso običajni uradniki, ampak da imajo povsem tudi svojevrstne kulturne in znanstvene naloge, ki se ne dajo izvesti brez posebnega položaja profesorjev.

Kruto in krivično bi bilo, odsloviti univerzitetnega profesorja, ki je dobil poziv radi posebne svoje strokovne usposobljenosti ter se pozivu odzval v trdni nadi, da bo mogel na novem mestu svojo kvalifikacijo uveljaviti brez motenj in da se bo z njim ravnalo po normi, ki splošno velja za univerzitetne profesorje.

Nič manj kruto bi bili prizadeti s tem tudi naši dijaki, ako bi se jim z ukinitvijo študijskih naprav, na katere so navajeni in radi socialnih in gospodarskih razmer mnogokrat naravnost navezani, oteževal ali celo onemogočal nadaljnji študij v Ljubljani, ki s svojo

solidnostjo v vsakem oziru najugodnejše vpliva na dijaštvo.

Načrti okrnjenja pomenjajo omalovaževanje plemenite požrtvovalnosti vseh onih Slovencev in njihovih prijateljev, ki so z denarjem ali s kulturnimi vrednotami pripomogli do današnjega stanja ljubljanskih univerzitetnih institutov.

Uspešen razvoj institutov in seminarjev do današnjega nivoja je bil mogoč le zato, ker ti zavodi niso ostali navezani zgolj na dotacijo iz državnega budžeta, ki je bil često minimalen. Obrazložje nam ta razvoj poleg kolegijalnega sodelovanja fakultet (skupnost institutov in predavateljev za razne fakultete) zlasti požrtvovalnost privatnikov, ki so darovali univerzi mnogo, kar bi sicer bilo nedosegljivo.

Ponovni poskusi okrnitve ljubljanske univerze ubijajo duh požrtvovalnosti ter so preprečili že več mecenatskih načrtov.

Z nadaljnjim nemotenim obstojem ljubljanske univerze je v veliki meri združen ugled naše države.

(Konec prihodnjič.)

Tiskovni sklad.

Nadaljnji prispevki so došli:

Mici Ložar, Mala Loka	5.—	Din
Kroček, Ruše	41.—	„
Kroček, Moravče	30.—	„
Pepca Planinc, Videm	10.—	„
Jože Jagodič, Ljubljana	10.—	„
Ivanka Pečnik, Dol pri Ljubljani	2.50	„
Mici Frleš, Makole	6.—	„
Lenčka Mlinar, Crna	10.—	„
Tončka Pregelj, Kresnice	15.—	„
Pepca Mrčun, Domžale	2.50	„
Pavla Grabnar, Sava pri Litiji	7.50	„
Marija Šarc, Šmartno pri Kranju	10.—	„

149.50 Din

Zadnji izkaz: 869.— „

Skupaj 1018.50 Din

Vsem in vsakemu darovalcu posebej iskreni Bog plačaj!

»Slovenska Orliška Zveza«, izdajateljica »Vigredi«.

Vsebina.

Ana Marija B.: »Videl sem veliko množico iz vseh ljudstev in narodov . . .«	241	Snežniška: Odšli so	252
P. Evstahij: Vsi sveti	242	Franjo Neubauer: Na dragem grobu	252
P. Evstahij: Verne duše	242	Francka Zupančič: Mladost	253
Obmejni Slovenec: »Zakaj se bojite, maloverni?«	242	Anton Boštele: Dve palmi	254
Lojzke H.: Utrinek	244	Snežniška: Njene solze	254
Ana Marija B.: Naša dolžnost	245	Anton Boštele: Iz »Pesmi v dveh«	255
Francka Zupančič: Ave Marija	246	Francka Zupančič: Če bi bila zvezdica	255
H. Brey — Pavla M.: Jožef, zvesti, ben David	246	A. Lebar: Preko vseh ovir	255
Mira: Novemberska	251	Rožni dom	259
		Od srca do srca	259
		Vigrednica-gospodinja	261
		Organizacija — Drobiž	263

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Leto VI — V Ljubljani, 1. novembra 1928 — Štev. 11

Ana Marija B.:

*„Videl sem veliko množico iz vseh
ljudstev in narodov . . .“*

(Skrivno rozodenje.)

Praznik junakov, praznik zmage milijonov.

Ne, kakor na svetu slavimo junake in praznujemo zmage.

*Kakor, da se je odgrnil zastor, ki je zastiral časnost od
večnosti in mi vidimo milijone, ki so dosegli cilj svojega življenja.*

*„Videl sem veliko množico iz vseh ljudstev in narodov,
oblečeno v bela oblačila in s palmovimi vejami v rokah.“*

*Iz teh zmagoslavnih vrst doni nebeška pesem do nas, ko
potihne posvetni hrušč. „Svet, svet, svet . . .“*

Tudi pritajen šepet prihaja od tam do nas.

Besede miru:

Trpite? — Tudi mi smo trpeli kakor vi.

Bojujete se? — Tudi mi smo se bojevali.

Upate? — Tudi mi smo upali; dosegali cilje, izgubljali.

Bojite se? — Ta strah nas je prerodil.

Ljubite? — Čista ljubezen je večna.

Sovražite? — Otroci, sovraštvo naj zgine!

Tožite? — V božjih rokah se nič ne zgubi.

Smejete se? — Modri se smehlja, le nespametni se smeje.

Govorite o križu? — Njegov sad je sladak.

Govorite o sreči? — Mi smo jo dosegli.

Nebesa so naša.

Pridite za nami! Življenje je samo mimohod.

Pot je trda, pot je dolga, a hodili smo jo.

Po težkem boju smo prišli do miru:

po trdem boju med: jaz in ti,

po trdem boju med: moraš in hočem.

Sreča je naša.

Pridite tudi vi!

Vsi sveti.

*V nebesa danes misel plava
in v duhu zrem sijajne dvore...
»Višav Gospodu slava, slava...!«
— Ljubezni dih prešinja zборе
in sedeže izvoljenih...*

*Glej, s Kristusom kraljuje Mati,
Brezmadežna, Gospa, Devica!
In vilezi višin bogati
pojo: »Pozdravljena, Kraljica,
veselje vseh izvoljenih!«*

*Glej množice! — Nekoč zemljani,
zdaj v Solncu solnc sladkó veselí!
Za venec Trojnemu odbrani
iz veka bodo v vek cveteli...
O žarna luč izvoljenih! — — —*

Verne duše.

*Tožna je nebá zavesa,
motno seva v zrak hladan...
Resna misel me pretresa:
danes je — vseh mrtvih dan!*

*Okrašene božje njive
potnike nas vabijo,
hvalijo rojake žive:
»Rajnih ne pozabijo...!«*

*Glej, povsod, povsod grobovi
množice zagrinjajo! —
»Kralki so i tvoji dnovi!«
Rahlo me spominjajo...*

*Trde časne so naloge,
ah, pri sodbi bo težkó! —
O genj onstran čisti mnoge
in pripravlja za nebo...*

*Priti k njim... O, milost blaga!
Upanja je ondi kraj,
da v trpljenju ne omaga
duša, koprneča v raj...*

*Glej planjave neizmérne,
glej globine bolečin! —
Molí za pokojne vérne:
»Mir svoj daj jim, božji Sin!«*

*Kaj na zemlji iščeš sreče,
ki nikomur je ne dá!
Kvišku, srce hrepenéče,
v Bogu živi za Boga! — — —*

*Ali zvon tako mi poje,
ali vzdih je iz grobov,
ali vzpon je duše moje
h Gospodarju vseh vekov?!*

Obmejni Slovenec:

»Zakaj se bojite, maloverni?«

I.

Nad slovensko zemljo visijo črni oblaki. Zahodni in severo-zahodni del domovine Slovencev (slovensko Primorje in Korotan) ječita in umirata pod krivično in brezobzirno pestjo tujih vlasti. Kaj bo s slovensko domovino? se vprašuje boječe srce.

In vendar tudi nam velja klic: Zakaj se bojite, maloverni? — Bojazen, strah je naravno čuvstvo človeškega srca ob preteči nevarnosti, toda Kristus graja nezaupnost v višjo pomoč, malovernost.

Vera, Bog, zaupanje v božjo pomoč, molitev, vse to je nekaj zelo realnega, resničnega, ne samo za oni svet, marveč tudi za ta časni svet. Dà, Bog in vse, kar je ž njim v zvezi, kar se nanj naslanja, je največja resničnost. Samo

na Boga se moremo absolutno zanesti, medtem ko je vse zemeljsko nezanesljivo in varljivo. »Na nikogar se ni zanesti, razen na milost božjo in nate, presv. Devica!« je vzkliknil Pij IX., ko je v učeni knjigi pobijal versko resnico o Marijinem brezmadežnem spočetju učeni jezuit Passaglia. Isti Passaglia, ki je, preden je bila verska resnica proglašena, v treh prelepih knjigah dokazoval, da je bila Marija res spočeta brez madeža izvirnega greha. »Upam, da se ne bo pogubil vekomaj. Marija ga bo rešila,« je rekel papež. In res, na smrtni postelji se je odpadnik zopet spreobrnil in spravil s Cerkvijo. A papeževa beseda, da se na nikogar ni absolutno zanesti, razen na Boga in na božjo Mater, ostane resnična in veljavna za vse zemeljske primere in prilike.

Kristjan zaupa na Boga. Z mirnim, skalnotrdnim zaupanjem. Ali vsaj moral bi zaupati. Naše srce je vse preveč nezaupno napram Bogu. In posledica: srca se polasti ob preteči nevarnosti strah in bojazen. Srce postane plašno in nemirno. A velja mu božja graja: Zakaj se bojiš, srce maloverno?

Kakšno skalnotrdno zaupanje na božjo pomoč nam odseva iz najlepših cerkvenih molitev, iz psalmov. Vzemimo n. pr. psalm 33.: Ta ubožec je klical in Gospod ga je uslišal in ga je rešil vseh njegovih stisk. Angel Gospodov se utabori okrog njih, ki se ga boje, in jih reši. Pokusite in poglejte, kako sladek je Gospod, srečen mož, ki vanj zaupa! Bojte se Gospoda, vsi njegovi sveti, kajti ni jim pomanjkanja, ki se ga boje. Pravični so klicali in Gospod jih je uslišal in jih je rešil iz vseh njihovih bridkosti. Mnogoštevilne so stiske in bridkosti pravičnih, pa Gospod jih reši iz vseh. Gospod čuva vse njihove kosti, niti ena od njih ne bo strta.

In vse to zaupnje na Boga in na božjo pomoč ni nikaka samoprevara, nikaka iluzija, marveč najrealnejša resničnost!

Ali pa vzemimo besede, ki jih je govoril Gospod po Mozesu Izraelcem: »Če bodeite ravnali po mojih zapovedih in čuvali moje ukaze, in jih izpolnjevali, dajal vam bom dežja ob času, in zemlja bo rodila svoj sadež in drevesa bodo polna sadja. Mlatev se bo držala trgatve, in trgatav se bo držala setve; in jedli bodeite kruha do sita in brez strahu bodeite bivali v svoji deželi. Mir bom dal ob vaših mejah: spali bode in nihče vas ne bo plašil. Odvzamem hude zverine in meč ne pride čez vaše mejnike. Pregarjali bodete svoje sovražnike in popadali bodo pred vami; petero izmed vas jih bo podilo sto drugih, in sto vaših bo podilo deset tisoč drugih; vaši sovražniki bodo padali vpricho vas.« (Lev. 26, 3—8.)

II.

Naše srce mora biti prepričano o resničnosti pregovora: »Kdor zaupa na Boga, ta zida na trden temelj.« Bodimo prepričani, da »Gospod svojih otrok, ki so mu ostali zvesti, nikakor ne bo zapustil. On svojih zvestih služabnikov ne pusti na cedilu, marveč jim raje po angelu pomaga iz najtežjih temin in ugank« (R. Wickl, Marienherrlichkeiten). Pri tem ni potrebno, da bi nam poslal vidnega angela; on more naravne sile in razmere tako voditi, kakor je za nas dobro. Kratkovidni ljudje potem pravijo: usoda je tako hotela. Verni kristjan pa ve, da ima Vsevečni vajeti usode v svojih rokah in da se tudi za naravnim razvojem razmer skriva pripuščenje in volja božja.

Katoliško načelo je: Človek mora tako napeti vse lastne sile, kakor bi bil uspeh samo od njega odvisen, zraven pa mora tako ponižno in zaupno moliti in zaupati na Boga, kakor da je vse odvisno edinole od božje pomoči. To načelo je na kratko izraženo v besedah: »Moli in delaj!« in v prislovcici: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!

In če bi stale razmere za nas še tako obupno, nikdar ne smemo pozabiti, da imamo vsemogočnega Pomočnika v nebesih. »Tudi v

bridkih usodah, ki nas zadenejo, iz katerih po človeški sodbi ne najdemo nobenega pota več, vendar nikar ne pozabimo, da ima tudi neskončni, vsemogočni Gospod in Bog vse v svoji roki, ki še more pomagati, ko je vsa človeška modrost in moč pri koncu. O Bog, to tako pogosto pozabimo; in potem jadikujemo, pa ne pomislimo na to, da imamo vsemogočnega Pomočnika v nebesih...» (R. Wickl, Ecce Jesus II.)

In ta vsemogočni Pomočnik nam rad pomaga. Zahteva od nas samo, da ga prosimo. »Prosimo in boste prejeli.« Sv. Avguštin pripominja k tem besedam: »To so tvoje obljube, o Gospod. In kdo naj bi se bal, da bo osramočen, kjer Resnica sama obljubuje?«

Še nekaj o »volji božji«. Izgubili smo tretjino slovenske zemlje, Notranjsko, Primorje, Korotan. In čul sem sodbo: »Je že božja volja tako.« Torej ne mislimo več na te dele slovenske domovine, na to neodrešeno slovensko zemljo, prepustimo jo njeni usodi. »Je že božja volja tako, da je to ozemlje za naš narod izgubljeno.« — Ta sklep je popolnoma napačen! Res se nič ne zgodi brez božje volje, Bog posameznike in narode preizkuša in jih kaznuje. In kdo more reči, da nismo zaslužili kazni? Tudi Bog se zopet usmili, odpusti in reši nevarnosti in pogina posameznika in narode. — Če ti pogori hiša, je to tudi volja božja. Morda je to zate kazen. Toda, ali je s tem rečeno, da je volja božja, da gledaš razvaline in vse pustiš v razsulu? Ali ni nasprotno volja božja, da se krepko lotiš dela in postaviš novo hišo?

Zato bodimo prepričani, da nas Bog ne bo zapustil in da se nas bo usmilil in nas rešil. Samo prositi ga moramo. To je naša velika narodna dolžnost, dolžnost naše samoohrane.

Za sklep priliko o krivičnem sodniku. Jezus je povedal priliko, da je treba vedno moliti in nikoli odnehati. Bil je v nekem mestu sodnik, ki se ni bal ne Boga ne ljudi. In bila je v tistem mestu neka vdova, ki je hodila k njemu, govoreč: Pomagaj mi do pravice proti mojemu nasprotniku. Nekaj časa ni hotel. Potem pa je rekel sam pri sebi: Čeprav se ne bojim ne Boga ne ljudi, bom vendar tej vdovi, ker mi ne da miru, pomagal do pravice, da slednjič ne pride in me ne napade. In Gospod je rekel: Poslušajte, kaj pravi krivični sodnik! In Bog ne bo do pravice pomagal svojim izvoljenim, ki vpijejo k njemu noč in dan, in bo odlašal pri njih? Povem vam, da jim bo hitro pomagal do pravice (Lk. 18, 1—7).

Jezus slika z živimi barvami. Hoče vzbuditi v nas neomajno zaupanje v moč molitve. Če celo hudobni sodnik usliši vdovo vsled njenih neprestanih prošenj, koliko bolj bo šele dobri Bog nas uslišal, če ga ponižno, zaupno in stanovitno prosimo! Sodnik se boji, da ga vdova ne napade. Svojim molitvam damo večjo moč, če jim pridružimo kako žrtev, miloščino, premagovanje, kako dejanje ljubezni do bližnjega. Tako Bogu naravnost silo delamo. — Cela prilika je slavospev na neodoljivo moč stanovitne (»noč in dan«) molitve. »Povem vam, da jim bo hitro pomagal do pravice.«

Bog nam hoče pomagati. Kdo bi še obupaval in se bal?

Lojzka H.:

Utrinek.

— Nekaj težkega se je zganilo tedaj v moji duši, ko si jo ti, dobri Bog, poklical s svojo milostjo, tako mehko, tako božajoče... Trdi oklepi suženjstva so odpadli, ko si dahnil vame odrešenje...

Tvoja ljubeča roka je raztrgala svinčeno kopreno, katera mi je zastirala blaženo Luč... — Iz onostranstva se je približal žarek, ki je tedaj poljubil moje čelo. — Tema se je umaknila luči, — in delo Njegovih rok — je priznalo svojega Gospoda. —

Naša dolžnost.

V mogočnem duhovnem boju današnjih dni, ko si stojita nasproti vera in brezboštvo, katoliško svetovno naziranje in moderno poganstvo, je najuspešnejše orožje tisk. Vpliv tiska na celotno duhovno smer ljudstva, na versko in moralno naziranje, na javno mnenje je naravnost odločilen.

Vsakdo lahko spozna in vsak dan vidi pogubne učinke veri in cerkvi sovražnega tiska, ki povzroča, da uspava katoliška vest, da se izpodkopava vpliv vere in Cerkve, da se uničuje moralno čuvstvovanje in katoliški svetovni nazor sploh.

Katoliška vera je najvišje in najdragocenejše dobro človeške duše.

Kako velike krivde je deležen človek, ki bi lahko miselno izpostavljal nevarnosti ta svoj zaklad ali ki bi ga po lastni krivdi izgubil!

Koliko odgovornost si nalaga oni, ki naroča, podpira, čita in razširja časopisje in knjige, ki je veri nevarno in Cerkvi sovražno!

Saj ni drugače mogoče,

če tako časopisje dan na dan napada resnice sv. vere,

če zasmehuje življenje po naukih sv. vere,

če služabnike sv. Cerkve obsiplje z najgršimi priimki,

da pri čitateljnih polagoma izginja spoštovanje in ljubezen do vere in Cerkve.

Saj bi bilo čudno,

če je to časopisje, polno ogabnih povesti,

če razne nesramnosti slika v najbolj živih barvah in opisuje greh v vseh podrobnostih,

če prinaša slike, ki nasprotujejo vsakemu čutu sramežljivosti,

da ne bi zbujalo najnižjih strasti in pokopalo človeka v blato.

Ali ne otopi vsakršni moralni občutek, da postanejo vse moralne zapovedi in prepovedi samo še težko breme, ki ga vsakdo želi čimprej vreči raz sebe?

Katoliške žene in dekleta, zavarujte vhod v vaše hiše in družine, da ne pridejo tja listi, časopisi in knjige, ki jim je namen izpodkopati vero in moralo v njih!

Ali morete mirno gledati, da ta tisk dan na dan onečašča vaše domove in zastruplja srce in dušo vašim najdražjim?

Toda nikakor ne zadošča, da le obvarujemo naše slovenske domove te moralne kuge. Da obvarujemo celoten naš narod njenih pogubnih vplivov, je samo eno sredstvo, da pospešujemo naše katoliško časopisje ter ga razširjamo vsepovsod.

Novi časi so nam prinesli to novo dolžnost!

Ni morebiti to le namišljena dolžnost. Božji namestnik, sv. oče Pij XI. dobesedno izjavlja v konzistoriju 20. decembra 1926: »Katoličanom ni dovoljeno podpirati, naročati in čitati časopisov, ki jih vodijo možje, katerih spise obsoja katoliška morala in katoliške dogme in ki niso redko po svojih člankih in naznanilih v spotiko čitateljem.«

Vsaka izmed nas pa med temi vrsticami razbere tudi drugo dolžnost, da podpira, naroča, čita, razširja in priporoča samo katoliško časopisje.

Te dve dolžnosti glede časopisja moramo prav tako vestno in natančno vršiti, kakor vse druge, ki nam jih nalaga dekalog in jih razlaga in dopolnjuje Cerkev, kot varuhinja božjega razodetja.

Da nas je Cerkev po svojem vrhovnem poglavarju na te dolžnosti opozorila, prav v sedanjih časih, je pa vzrok ta, ker so baš sedanji časi prinesli to potrebo s seboj.

Zato pa velja tudi tu, kakor velja tudi za vse druge cerkvene določbe: »Kdor vas posluša, mene posluša in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.«

Ali razumemo, sestre?

Francka Zupancič:

Ave Marija.

V zadnjem akordu ptička, v svitu prve lučice kresnice, na mehkih krilih svetega bronovega glasu, zveniš, o angelski pozdrav.

Zdravo Mariji! Pozdrav — buditelj najtužnejših spominov, najslajših spominov, vsega onega, kar govori naravnost srcu, sega v njega najgloblji kotiček in ga prešinja do solz: Ave Marija!

* * *

Zveniš, zveniš pozdrav umirajočega dne; zveniš pozdrav prihajajočega mraka, ki odeva in zagrinja zemljo kakor nevidna tančica: tančica melanholije.

* * *

Ave Marija ... Zadnji pozdrav izgubljenemu prijatelju; nerazumljiva, nejasna solza, ki se je ustavila na očesu umirajoče mamice ...

* * *

Vsak večer me je spominjal mrzle srage, porošene iz bolesi ... solze na očesu mamice. V tvojem glasu, o skrivnosten pozdrav, ki se zdi, da se mu družijo vsi elementi, slišim opomin, bodrilo, tolažbo.

Ave Marija! Pozdrav — meni sreča kot je drugim prihod svojca iz daljine. Sladkost, blažilo in uteha si mi kot je otroku večeren materin poljub. O zvon večerni, mogočen in svečan, kot da bi se glasil in razlegal iz višine, ubegel roki večnega, da se razgrinjaš v vsem ozduhu, po vsej zemlji v pozdrav, poln čustva, kakor bi klonil pod težo svoje melanholične začare zemljane in jih prisiljal k premišljevanju!

H. Brey — Pavla M.:

Jožef, zvesti, ben David.

(Biblična povest iz Kristusovih časov.)

(Nadaljevanje.)

V edno večji je postajal krog Nazarejcev, ki so občudovali »sina tesarja Jožefa«. S svojo osebnostjo in načinom občevanja z ljudmi, si je pridobil splošen ugled, dasiravno je bilo vse njegovo vedenje popolnoma naravno.

Kdo mu je poslal to modrost; kdo ga je naučil tako globoko spoznavati stvari? Od kod je izvirala prepričevalnost in vsepremagujoča moč njegovih besedi?

Sicer je bil mladi mojster skromen in molčec — izogibal se je vsaki nepotrebnosti besedi. Bil je rad sam, vglobljen v notranjo zbranost. Kadar pa ga je kdo vprašal, ali če je moral govoriti iz potrebe ali ljubezni do

človeka, tedaj je bila njegova beseda topla in jasna ter je točno osvetljevala skrivnosti življenja in zmote duš. Obenem pa je vela iz nje tako velika ljubezen do ubogega, se pehajočega, izmučenega človeka, da je to mnoge močno pretreslo. In začudeni so izpraševali: »Kje je prejel svojo modrost? Kaj ni tesarjev sin? Saj ni obiskoval nobene šole, pa vse ve in pozna vse zakone, pisma in vse preroke, kot najučenejši rabinec.«

Kaj je res sin skromnega, neučenega tesarja Jožefa? ... In tedaj so se spominjali čudnih govoric, ki so se razširjale pred Jezusovim rojstvom ... Njegovi starši so morali z njim bežati, da ga ubranijo jeze prejšnjega kralja ... ki se otroka gotovo ni bal brez vzroka. Vedeli so za neko prerokbo ... ali niso vedeli prave zveze ... Gledali so na Jezusa z nekim gotovim spoštovanjem in občudovanjem, ki pa je bilo pomešano tudi z radovednostjo in nevoščljivostjo.

Kot nekdanj dečki, so iskali zdaj mladeniči njegove ljubeznive družbe. In rad je hodil Jezus z njimi skupno v sinagogo. Po končanem dnevnem delu ali ob sobotah pa se je izprehajal z njimi preko travnikov in polj, kjer jih je navduševal za lepoto narave. Z njimi je sam občudoval vse življenje stvarstva, krasoto voda, mogočnost gora in nežno harmonijo rastlinstva. Pri tem pa je vodil njihove misli k Stvarniku vse te veličastne lepote. Njihova srca je ogreval z ljubeznijo do Jehove, najboljšega Očeta v nebesih, sejal je zrna, ki so v marsikaterem mladem srcu vzkalila in rastla.

Mnogi teh mladeničev so se ga oklepali z navdušeno ljubeznijo. Ljubili pa so ga tudi otroci, bolniki, skromni in ponižni, vsi teptani in zaničevani, vsi majhni — a dobri in čisti. V Nazaretu pa so živeli tudi takšni, ki so se z zaničevanjem obračali od njega. To so bili vsi ozkosrčni, mrzli, robati, nevoščljivi, skopi in neusmiljeni ljudje. Vsi ti so se umikali pogledu jasnih oči, ki so izdajale, da bero vsako skrivnost v najtemnejšem dnu duše. In ti so pričeli neprijetnega svarilca sovražiti. Sovražili pa so Jezusa tudi vsi izkoriščevalci, tajni grešniki in zapeljivci, vsi tirani svojih žena in otrok, farizeji, razsipneži in hinavci.

Vsi ti so ga sovražili, kot sovraži tema svetlobo ali greh čistost. In grde besede so pričele padati za njim, izprva zahrbtno — semintja pa že prostaško predrzno.

Mirjamin fino razviti materinski čut ter vedno čuječa ljubezen za sina sta naznanjala, da se na skrivnem pripravlja sovražni napad na Jezusa. In težka gora boleti in skrbi je legla na njeno dušo. O Bog, kakšni boji čakajo njenega sina? To je šele začetek, majhna prisposoba tega, kar se bo nako-pičilo proti njemu, kadar javno nastopi svoje poslanstvo! Vedno jasneje se je risala pred njo podoba Njegovega življenja v bodočnosti, polnega bojev, trpljenja in zasledovanj ... O Jezus, Jezus!

Vkljub temu je krotila svoj nemir, samo da ne bi plašila Jožefa, zvestega moža! In Jožef ni opazil ničesar, ker se ni več dosti družil z ljudmi. Vso njegovo dušo je zavzela slika njegovega rejenca; zato se za okolico ni več brigal. Pač je tudi v njegovi navzočnosti večkrat kdo zasramoval Jezusovo modrost, toda Jožef je bil preveč odkrit in pošten, da bi mogel izslediti osti, ki so skrito bodle iz hinavske govorice. Za njegov dušni mir je bilo to zelo dobro.

Tako je ostalo osrečujoče življenje teh treh, z najsvetejšo ljubeznijo zvezanih duš, nemoteno.

Jezus je medtem dopolnil svoje petindvajseto leto ter je mirno opravljal svoje dnevno delo, zatopljen v molitve in notranje priprave. Njegovi starši so se na tihem mnogokrat začudeno izpraševali, kdaj bo pač nastopil svoje poslanstvo — kot Mesija; seveda nista imela nobenega pojma, na kakšen način

ga bo izvedel. Nikoli pa se ga nista upala o tem izpraševati. Kaj bi smela iztikati po božjih skrivnostih? Jezus sam jima bo vse razložil, kadar bo prišel čas za to. Sicer si pa tistega trenutka nista prav nič želela, saj sta smatrala vsak nadaljnji dan, ki ga je še preživel pri starših, za nov dar njegove dobrote. In Jožef je že včasih mislil, da bo počakal Jezus svojega tridesetega leta, ker je moral biti toliko star vsak Izraelec, da je smel vršiti samostojno svoj poklic.

*

Leta so neopazeno izginjala v reki časa, prelivajoč se v nepojmljivost.

V zadnjem času se je pričel Jezus odtegovati družbi — v tihem premišljevanju je hodil svoja pota. Postal je še bolj molčeč ter se je javno ukvarjal s svojo notranjostjo. Mnogokrat je hodil zvečer po višinah, ki so obkrožale mesto ter je v kakšni skalni votlini prebil vso noč v molitvi, da je lahko nemoteno občeval s svojim nebeškim Očetom. Včasih se tudi po več dni ni vrnil. In starši ga niso izpraševali — kje si hodil, moj sin? — slutili so, da se je obrnil proč od vsakdanjosti, da se bliža njegov javni nastop. In kadar se je po tako prečutih nočeh vračal domov, se je zrcalila v njegovem obrazu takšna nadnaravna visokost, da ju je pretreslo.

XV.

Jožef je postal bolehen starček. Toda hotel je ostati do zadnjega v službi svojih dragih.

Tudi danes je bil v delavnici, hotel gladko izoblati neko klop. Toda obličje mu je neprestano padal iz rok, ki so se mu danes posebno močno tresle.

V zadnjih dnevih je bilo opaziti na Jožefu neko izpremembo. Kačji jeziki so sikali že tudi za njim. Prav do njegovih ušes so bile prodrle besede, tako podle in sovražne, da jih je morala razumeti celo Jožefova dobra, nič hudega sluteča duša.

Od strahu, se skoro ni mogel premakniti. S širokoodprtimi, preplašenimi očmi, je gledal na sramotilce, ki so se potuhnili njegovemu pogledu ter se odplazili proč od njega.

Jožef je gledal zmeden okrog sebe. O Bog ... torej se dobe ljudje, ki Jezusa sovražijo!? ... So zaslepljeni, ki zapirajo solnčni svetlobi svoje oči? Ljudje, revna bitja, si upajo ...

Preko tega dogodka Jožef ni mogel. Ponoči in podnevi je razglabljal o tem. Besede, ki so jih izrekli nesramni kačji jeziki, so se zagreble v njegovo mehko, nezavarovano srce in so ga neprestano grizle. V teh nekaj dnevih so mu postali lasje popolnoma beli. O, pa da bi vsaj Mirjam o tem ničesar ne izvedela, Mirjam, uboga mati! Kot meč, bi jo morala ta vest zadeti v srce!

Tako sta skrivala drug pred drugim svojo skrivno bol.

Mogoče je — in Jožef se je oprijel te nove misli — mogoče, ne, čisto gotovo je le nekaj posameznih ljudi, ki morejo tako hudobno misliti! ... Ali je sploh možno, Jezusa videti, ne da bi se ga vzljubilo?

Odložil je obličje ter šel ob steni, na katero je, lepo v redu, obesil Jezus svoje orodje pred dvema dnevoma, preden je šel zopet v samoto. Nežno je spolzela tresoča roka starega očeta preko držaja vsakega predmeta, katerega je običajno uporabljal sin. Nato se je, utrujen, vsedel na neko pručico, podpirajoč si glavo z rokama. »Moj sin, moj otrok, moj zaklad, moj ljubljeneč,« nezavedno je šepetal vsa ta ljubkovalna imena iz detinstva. »Tvoj stari rednik zdaj ne more ničesar več storiti za tebe, ne more te ščititi pred hudobijo ljudi ... O Bog, če te bodo uničili, če ...«

Culi so se lahki Mirjamini koraki. Dvignil se je — tiho, da ni ničesar opazila!

Mirjam je vstopila in mu prinesla skodelico kave. »Daj, izpij, moj dobri Jožef,« je ljubeče prosila. »Dobro ti bo delo. Delati pa ne smeš, ti ljubi, neumorni. Jezus bi bil hud, ko bi to dopustila!...« Nekoliko boječe je nadaljevala: »Jožef, kaj praviš, kdaj bi se mogel naš Jezus vrniti? Neki deček je prišel z naročilom, naj pride mojster takoj k Nadabu, žitnemu trgovcu, da se bosta dogovorila radi nekega dela.«

»Takoј pojdem tja,« in Jožef je že prijel za mere.

»Ne, ne, ti ne smeš iti, ker ti danes ni dobro. Nadab je pa tudi mislil Jezusa.«

Vzdihnila je. »Takoј naj pride!« je deček prosto zahteval. O, in Mirjam je dobro razumela, da hoče bogati farizej s to zahtevo ponižati ubogega rokodelca. Ta mora brez odloga ubogati, če mu bogati naročnik kaj zapovedovalno ukaže! Slutila je njegovo hudobno nameru, da bi ga žalil... O, ko bi vedel ta mož, koga je hotel žaliti s svojo grobo besedo!

Jožefove misli so se podile v isto smer, ne da bi ona vedela zato. »Mirjam, pusti me, naj grem,« je prosil. »Jezusa še ni, pa bi mogel jaz vse izmeriti in poslušati, kaj želi Nadab od Jezusa.«

»Preslab si, dobri Jožef,« mu je branila vsa skrbna Mirjam.

»Oh, gospodarica, moram tja! Saj veš, da je bogati Nadab navajen, da se vse upogne njegovi volji. Če ga bomo pustili čakati, bo postal nepotrpežljiv. In če bi šel Jezus pozneje k njemu, bi mu mogel... reči... sramotilne besede. In tega... tega ne morem dopustiti... tega naj ne stori... Ljuba Mirjam, k njemu grem.«

»Pa pojdi, ti vedno zvesti,« je dovolila. Velike solze so stale v njenih očeh.

*

Bogati Nadab — o katerem se je govorilo, da se drže njegovih svilenih oblek nevidne kapljice krvi ogoljufane revščine — je stal samozavestno na pragu svoje hiše in se je že nestrpnost oziral po »tesarjevem sinu«.

Ko je zagledal za ovinkom Jožefa, je užaljen dvignil roki. Ha, tega starega moža pošilja! Seveda, bilo bi pod njegovo častjo, ko bi takoј sledil klicu premožnega in vplivnega Nadaba?!

»Kaj si imel ti priti, o Jožef!« ga je že od daleč nahrulil. »Saj nisem tebe zahteval! Izrečno sem naročil mladega mojstra! Je morda preimeniten za to?«

»Ne, o Nadab,« je odvrnil Jožef z mehkim glasom, še težko sopeč od naporne poti. »Ti veš, da Jezusu ni nobeno delo premalenkostno, ali...«

»Premalenkostno?...« se je porogljivo zasmejal Nadab. »Saj to je njegov zaslužek! Ako ne dela, vendar ne more drugega, kot lakoto trpeti!«

»Trenutno ga ni doma in medtem bi mogel jaz pregledati kaj...«

»Tako?« ga je farizej nesramno prekinil. »Ga ni doma? Trenutno, si dejal? Ali pa je bil doma včeraj in predvčerajšnjim? Srečal sem ga v gorah, ko sem šel po kupčiji v Seforis. Stal je ob prepadu in gledal je, kot molčec prerok, doli na Nazaret... namesto da bi delal in si služil kruh!«

Jožef je prebledel pred tem izbruhom odkritega sovraštva. »Jezus je šel za nekaj dni v samoto,« je težko izrekel. »Toda, ali ne bi stopila morda v hišo, gospod, da bi se dogovorila glede dela?« Neprijetno mu je postajalo, ker se je bilo zbralo že nekaj sosedov krog njiju, katere je privabil Nadabov kričec glas. Radovedni, nevoščljivi in sovražni obrazi so prežali na nju.

Vse to je Nadab ugotovil z velikim zadovoljstvom. »Ni potrebno!« je zasmehoval. »Naročilo oddam lahko Izaku ben Jair, če tvoj sin misli, da je

preimeniten za to. Njegova modrost in pravičnost sta mu zlezli v glavo! Saj že pismo pravi: »Ne bodi preveč pošten, da ne boš postal od same modrosti prenapet!«

Glasen grohot okrog stoječih sosedov, ki so bili vsi od Nadaba več ali manj odvisni, je častlihlepnega farizeja še bolj opogumil.

Kot bič je zadela Jožefa vsaka hudobna beseda. Ni mogel razumeti tega, zato je strme gledal zdaj trgovca, zdaj okrog stoječe in njegov pogled je bil, kot pogled do smrti trpinčene živali. O — samo neprikrito sovraštvo mu je tu kričalo nasproti! Pričel se je tresti in skoro nezavesten se je naslonil na vrata. Orodje mu je pri tem padlo na tla, a tega ni začutil.

»Ha,« je Nadab nanovo pričel, »ali je lepo, okrog se potepati, namesto da bi skrbel za svoje starše? Saj zna vendar Jezus tako pobožno in čednostno govoriti in hoče poučevati mladeniče, pri tem pa, se mi zdi, pozablja sam na četrto zapoved, ko pušča svojega starega nadložnega očeta samega pri delu!«

To je starčka najhuje zbolelo. Njemu očitajo . . . njemu! Vzravnal se je in v pritožbo iztegnil roke: »Jezus je najzvestejši, najplemenitejši in najljubeznjivejši sin! . . . Kdo ga sme zasramovati?! Jeli kdo izmed vaših sinov takšen kot on? . . . Kdor ga zasmehuje, žali Boga!«

»Ali slišite . . . kaj slišite?« je cepetal Nadab, od jeze zaripel v obraz, ker si je Jožef upal mu ugovarjati. »Predstaviti nam ga hoče kot posebnega ljubljenca Jehove!«

»Pri Bogu, Jožef ben David ima prav,« se je zdaj oglasil nekdo iz ozadja. »Kdo pa ima takšnega sina? Če od potepanja govoriš, Nadab, moraš na prvem mestu imenovati svojega sina Adonijasa! Saj pušča, da njegov oče sam skrbi za kupčijo, medtem pa se on potika okrog v svojo zabavo. Radi molitve, kot Jezus, pa ne hodi okrog!«

Nadab je poskočil, kot da ga je kača pičila. »Pravični Bog,« je kričal, »kako more kdo primerjati mojega sina Adonijasa z Jezusom, tem nemaničem, tesarjevim sinom! Adonijas si vendar lahko dovoli veselo življenje. Saj bo nekoč bogat, ker je, Jehova — bodi zahvaljen zato — oblagodaryl njegovega očeta z bogatim imetjem!«

»Prej te je oblagodaryl Belcebub! In ponoči naj te vzame!« je mrmral eden izmed poslušalcev ter je krčil pesti. Ali vse to se je zgodilo skrivaj, kajti tudi on je dolgoval Nadabu tristo srebrnikov.

»Prav si povedal, o Nadab!« je pritrdil Maleahij, neki drugi farizej, ki je pravkar prišel tja. »Neznosno je že ponašanje tega Jezusa! Ali je morebiti rabinec? Je morda študiral zakone, da si dovoljuje vzdrževati učence, kakor kakšen rabi?«

Pa ga je škodoželjno zbedel prejšnji glas iz ozadja: »Saj si ga sam prosil, Maleahij, naj sprejme tvojega sina med učence! Toda Jezus ben Jožef ga je odklonil! Ima pač malo poželenja, ukvarjati se s tvojim podivjanim sinom.«

Maleahij je ošinil s strupenim pogledom skupino, ki je zakrivala zasmehovalca. Divje se je ugriznil v ustnico, a se je takoj zavedel. »Res je,« je dejal, mehak kot vosek. »Hotel sem storiti dobro delo pred Bogom. Saj je Bogu dopadljivo delo, ako se ponižamo pred malim in ubogim. Manasij, moj sin je še mlad in nekoliko divji — pa sem mislil, da bo občevanje s pametnim in mehkim prijateljem za njega to, kar je povodec za mulo . . . kajti mehak in mil pa je ta Jezus,« je dodal proti svoji volji. »Rekel sem torej Jezusu: S teboj sme hoditi, tvoj prijatelj sme biti in od tvoje modrosti sme piti. In rekel sem mu, da mi ne bo nič, če mu dam vsako soboto par srebrnikov! . . . Veste, kaj mi je odgovoril? . . . Prijateljstvo se ne prodaja za

denar in modrost ne za srebrnike in drahme! ... Tako je rekel, se obrnil in pustil na cesti mene, uglednega Maleahija!«

»El Šadaj! Kaj hoče biti še več od naših rabincev?« je kričal Nadab in opletal z vsemi desetimi po zraku. »Kaj hoče biti modrejši od njih samih? Saj pravijo rabini: Kdor prinese rabincu darov ali denarja, opravi sveto delo, ki naj se smatra enakovredno bogoslužju! ... Ampak ti si sam kriv, Jožef, ti in Mirjam,« se je zopet zagnal v Jožefa, ki je kot omamljen slonel ob zidu. Hotel je govoriti, pa mu niso pustili do besede. »Gledata na njega in delata z njim, kot da bi bil kaj posebnega! Tako postanejo sinovi samozavestni in ošabno zrastejo staršem čez glavo. Razvadila in omehkužila sta ga! Kraljevi sin se ne bi mogel bolje ponašati!«

»Da, da,« je zopet vpadel Maleahij. »Sidrah, sin Zanoja iz Kapharnamua, mi je pripovedoval, da si pred rojstvom tvojega sina kupil pri njem les za zibelko, dragocen in plemenit les. Nobeno blago ti ni bilo dovolj dobro. In dejal si mu, da rabiš les za zibelko svojega sinu, ki da je princ.«

»Nu, saj tudi je princ!« se je oglasil zdaj neki suh možiček, kateremu se je ubogi starček smilil. »Saj so vsi iz kraljevega Davidovega rodu, Jožef, njegov sin in Mirjam.«

»Háha.« Beraški princ! Princ-berač!«

»Maleahij, Nadab, ne pregrešita se!« je hripavo zaklical Jožef.

»Le nikar naj ne poskuša biti nam nasproten! Mi imamo moč! Potep-tali ga bomo, poteptali!« je zalučil Nadab Jožefu naravnost v obraz.

Jožef je presenečen strmel v izžiti obraz farizeja in v trde, brezobzirne obraze, ki so ga obdajali.

To, kar tam tli, je sovraštvo, krvavo sovraštvo, ki se tudi umora ne bi plašilo ...

Jožefu so se šibila kolena. Večkrat je poskusil govoriti, pa so ga vedno prekričali. Postal je plen hudobnih jezikov — z grobimi besedami so ga kamenjali.

»Zakaj pa ni takšen, kot smo mi?« se je zadril nad njim človek, kateremu se je nesramnost že z obraza brala. »Takšen mora biti, kot smo mi; dela naj, kar delamo mi ... ne sme izgledati, da je boljši od nas!«

»On je boljši od vas!« je zaklical bojeviti ženski glas. Že starejša ženica se je jezna prerivala v ospredje. Bila je to črnooka Judita, sedaj vdova po barvarju Godoliasu, ki je pravkar mimo prišla.

»Da se ne sramujete,« je vpila. »Kot šakali ste napadli ubovega starega moža!«

»Hoho, kaj pa hoče ta ženska?« Maleahij je pihal jezo, ko se je ozrl proti njej. »Žena v krogu samih mož ne sme govoriti!« (Konec prihodnjič.)

Mira:

Novemberska.

*Že umira solnce ... Puste so aleje,
listje orumenelo tiho pada;
veter nosi ga, na kupčke sklada.
Glej, za njimi rade šle bi veje.*

*Nad njimi črne vrane krakajo: .
»Ne bodite nespametne! Zaspite —
saj se pomladi znova razbrstite!« —
In še samé jo vdano čakajo.*

V vsako hišo Mohorjeve knjige!

Odšli so . . .

(Spomini o Vseh svetih.)

Vse mi je vzel Gospod: mamo, očeta, dom. Nimam več mamice, da bi pohitela v njeno toplo zavetje, kadar je srce polno bolečine, kadar je tujina mrzla, hladna, da te zazebe v dno duše ob samoti, ob brezčutnosti ljudi. Nimam več one dobre majke, da bi ji s toplo, ljubečo besedo razjasnila obraz in vlila veselje v srce.

Nič več me ne čaka v tihem domu, tam pod golovškim hribom v prijazni beli hiši moj dragi očka. Ne šteje več dnevov in ur, da pride njegov otrok domov.

Prva je odšla mamica. Tiho je postalo v našem domu. Pogrešali smo vsepovsod toplote, ki jo je mama vdihnila vsakemu kotičku. Ostal nam je pa še naš dobri očka. Njegovo ljubeče srce je bilo vedno pri svojih otrocih. Bili smo mu sladka skrb. Odšel je tudi on.

Zapustila sta nas in dom se je zrušil. Prišlo je slovo od doma, od tolikih let, ki sem jih preživljala v onih prostorih.

Na vsak kotiček so me vezali spomini iz otroških in dekliških let. In vedela sem: sedaj odidem in nikoli več se ne povrnem. V tujini bom živela z grenko zavestjo: brez doma sem. Še enkrat sem objela vse one prostore z ljubečim pogledom in odšla, kamor ne bom mogla priti nikoli več . . . brezdomka.

A vendar imam še eno zavetje, kamor hodim v tihih urah mojega življenja.

Na zelenem hribčku se beli izza gozda cerkvica. Okrog nje je počivališče mrtvih. Eden izmed mnogih gričkov je poslednji dom moje mame in mojega očka. K njima hodim na obisk, ko sem prosta, ko srce zahrepeni po toploti, ko je duša polna trpkosti.

In vem: neskončno sta zadovoljna in vesela, kadar ju obiščem, kakor sta me bila vesela v življenju.

Nimam majke, zagrebli so mi očeta in tihega doma nimam več.

Imam pa nizki griček, kjer počiva dvoje src, kjer počiva vsa ljubezen mojega življenja.

Franjo Neubauer:

Na dragem grobu.

I. BREZ SPOMINA.

*Vsaj šopek bi spominčič
na grob položil tvoj,
da govorili nežno
spomini bi s teboj!
A več spominčič v vrtu ni,
ne tam, kjer potok žubori.*

*Ostane grob ti prazen,
le spomenik nad njim
v lemo ti naj zakliče,
Kako molčé trpim:
Da križ prenašam bolj težak
kot grobni spomenik je vsak.*

II. TOLAZBA.

*Nad grob se mi nagiba
želján in težek vzdih,
ne čuje prst ga hladna
in grob ostane tih.*

*A nekaj vendar vstaja
iz nemih globočin
in dviga se in sega
do mojih bolečin.*

*In nežno se in rahlo
dotakne mi srča
kot roka božajoča
iz boljšega sveta.*

*S plāmeni lučic dviguje
tisoč željá se v nebó,
z zvézdami tisoč in tisoč
gleda oči na zemljó:
blaženi, rešeni muke in bóli
vsi se ljubeče ozirajo doli.*

*Rádost nebeška smehljá se,
žalost se zemska solzi...
Tuga, solzé si obriši,
dvigni v višave oči!
Srečaš s pogledi se, polnimi sreče,
rádost še v trojih očeh zaleskeče!*

Francka Zupančič:

Mladost.

Mladost, lepa mladost, daj, da i jaz pridružim svoj slavospev tolikim sto pesnikom in pisateljem, ki so te že opevali v ubranih stihih. Vem, da moje pero ni zmožno in ničeva je le beseda, kakor neznamen virček in nikakor ne mogočna reka, ki valovi iz pisateljevega peresa.

Imenujejo te pomlad življenja. Pomlad si v dobi življenja kakor je najlepša v igred v letu. Pomlad si, pomlad žvrgoleča, bogata cvetja, polna vonja!

Lepa si! Vedno si lepa, ker ozarjaš in osvitaš s sijem lepa bitja in ona, ki jih narava ni obdarovala. Vedno si lepa, ker mladost je vonj, lepota.

Tebi je vse dovoljeno, dopuščeno in odpuščeno. Polna si ponosa, kapric, norčavosti; brez misli se zaženeš zdaj sem, zdaj tja, vse pretkneš, obrneš, uničiš, podiraš in zopet napravljáš... Giblješ, — vse se mora gibati, ne poznaš miru. Mladost v žilah, v krvi, v možganih, v duši in v srcu... Gibanje je tvoja značilnost, je tvoje geslo kot je red edinole predpravica zrelega življenja. Če napraviš pogrešek, ki je posledica Tvoje nepremišljenosti, se ti zatisne oko smehljaje: »Mladost — norost!«

Mladost, vate se stavi nade in trepet si. Največji in najdrznejši čini so ti poverjeni in narod je velik in jak, ako ima mladcev, dosti mladcev krepkih in čilih, četudi je njihov pogled, njih srce še detinsko. Mladost brani s pevko domovino, trpi glad in bolest in ide dalje.

Toda kratka si mladost in tvoj mogočen plamen sveti le kratek čas. Ugasneš neopazno in zaman te kličemo, da bi se povrnila, topla, svetla. Išče te dihanje naših prsi, polnih hrepenenja — a zaman. Počasi, ob prvem dihanju dozoretja trepečeš manj svetla, ugašaš in že si pokopana v malce pepela, ki ga hrani človek ljubosumno in bolestno: — Spomin.

Toda zakaj bežiš, lepa mladost?

Zakaj ne ostaneš vedno pri nas? Zakaj ne traja mladost tako dolgo kot življenje in življenje kakor mladost?

Bridko, oh bridko razpoloženje ob tvojem ugašanju! Čutiti, kako umira počasi tvoja toplota, hoteč biti mlad, a čutiti staranje.

Pomlad si v vsem in za vse, pomlad luči, cvetja, toplote. A pomlad izgine in se povrne, ugasne in se obnovi. A tebe — ubegle, ni moči priklicati nazaj. Zaman hoče oko žarek luči. Zaman ti hoče ukrasti srce iskric toplote!

Roke se družijo in sklepajo kvišku k nejasni sliki mladenke na belem oblaku, ki ji je čelo z rožami ovenčano in ki vsa lepa pozdravlja z višine — počasi in žalno — zadnji pozdrav — z bogom.

Dve palmi.

*Dve palmi na hribu,
dve misli kipeči,
dve srci pod njima,
dve srci ljubeči.*

*Vihar je prijokal,
vso noč je divjal
in zjutraj en jagned
je zlomljen ležal.*

*Samoten zdaj drugi
na hribu kipi —
Predragi, zakaj
imaš rosne oči?*

Snežniška:

Njene solze.

Ne vidim rada solz. Težko mi je v duši, kadar vidim jokajoč obraz. Najbolj pa so me vedno bolele materine solze.

Kadar so polzeli svetli biseri iz njenih lepih oči, tedaj sem vedela, da leži nekaj izredno težkega na njenem srcu.

Mamica je bila bolna, hudo bolna. Sedela sem ob njeni postelji. Potne kapljice so ji rosile čelo; blede obraz je izražal vse trpljenje. Ko so za trenutek bolečine minule, mi pravi mamica počasi, s tresočim glasom: »Otrok moj, še tebe, ki si moja najmlajša, bi rada videla preskrbljeno in potem rada umrjem.«

Glas ji je drhtel, solze so se ji ulile po licu. Kriknila sem in odhitela, da ni mama videla mojih solz, da ni čutila, kako je moje srce zakrvavelo ob teh besedah. Saj tedaj nisem mogla misliti, da bi zamogla živeti kedaj brez matere.

Uslišal te je dobri Gospod in odpeljala si svojo najmlajšo iz toplega doma v svet, v življenje, da si sama služi svoj grenki kruh.

Ko je odšla in me pustila na moji prvi službi samo, sem v srcu zaprosila: Bodi mi dober, Gospod, ohrani mi jo še nadalje. Mlada sem, potrebujem njenih nasvetov; tujina je dostikrat mrzla, tuja; mamičina ljubezen me bo grela, njena molitev čuvala, da bodo moja pota vsa svetla in čista.

Toliko je žrtvovala mati za me, daj, o Gospod, da ji bom še dolgo, dolgo topel žarek, svetlo solnce na njeni poti, da ji bo lepo in prijetno na njene stare dni.

Po par letih nam je mamica zbolela. Obiskala sem jo. Odprli smo ji okna, da so se usuli zlati žarki solnca in ji božali izmučen obraz. Ko sem odhajala, mi je šepnila tiho, obzirno: »Še en poljub, otrok moj.« V obeh so ji zablestele solze in drsele po bledem licu. Poljubila sem te solze, zadnje solze, ki jih je iztisnila grenka slutnja zadnjega srečanja, zadnjega slovesa s svojim otrokom. O mati moja, tedaj nisem mislila, da sem poslednjikrat gledala tvoje dobre oči, da sem poslednjikrat pila glas tvojih besed v svoje srce.

Mrak je bil, ko sem stopila v samotno kapelico. Večna luč je rdela v svetilniku.

Skrušena sem klečala pred kipom Matere Dolorose. Iz mojih ust ni bilo besede, ne tihe goreče prošnje, ki bi mi olajšala srce.

Le mamine besede so mi neprestano šepetale na uho in njene solze so blestele kot rdeči biseri, polni srčne krvi.

Sedaj nimam več majke. Že več let mi počiva na rudniškem pokopališču.

O mati moja, kako bi bila bogata, da si ob moji strani ti, ki si bila sama ljubezen, sama žrtev, živ plamen, ki se je izgorel v srčni ljubezni do svojih otrok.

3.

*V opojnotikih popoldanskih urah,
ko gre jesen v zasanjane gorice
in drevje v dolu dolge sence riše,
povedem te med griče valujoče.*

*Pokojno v solncu grejejo se hiše —
Po vrhah vinski hrami nasejani
bleslijo se kot bele golobice,
ki v jatah so spustile se v gorice,*

*pa se bojé klopotcev godrnjavih.
Kako je sladka gričev teh sanjavih
jesenska pesem, ki se s trsov smeje!*

*A še na lepših gričkih se ljubezen moja greje
in slajše kakor grozd je tvoje belo lice! —
Kaj bi se bal klopotcev govorice!*

4.

*Po dolu grem, kjer sva takrat hodila,
ko so cvetele prve kopačice,
ko v solncu zaihtele so gorice,
po tratah je marjetic nežnost vzknila*

*in dveh src pesem v eno se izlila
skrivnost presladko, ki ji ni imena.
Opojno čustvo, misel preiskrena
čez vse prepade sta brvice vzpela.*

*Zdaj zima je v sivino vse odela.
Na levi gozd samotni gol žaluje,
na desni polok v daljni svet poluje*

*in v molku zavil grem tujec po dolini.
Iz mrtvih tal noben cvet ne poganja,
le trhla vrba se nad vodo sklanja.*

Francka Zupančič:

Če bi bila zvezdica . . .

Dolgočasen je bil dan. Težki, sivi oblaki so zastirali nebo. Deževalo je v presledkih in pihal je moker veter. Žalostna je bila vsa priroda; cvetke so povešale glavice in ptički so umolknili. Niti mušice ni bilo čuti v zraku — vse je bilo otožno, otožno.

Ko pa so prišle večerne megle in zagrnile dan v mračno-sivo temino, so izginili oblaki, bežali nagloma in nebo se je zasmehljalo v nočni jasnini.

In zvezdice so zasijale, tako globoko in zlato bleščeče in žarele kot nedolžna detinska očesca, tako globoko, tako presrčno in ljubko . . .

Dolgo sem zrla to poigravanje lučic, zrla v zvezdna očesca in se radovala njih neizpremenljive lepote. In sem mislila, koliko radosti bi razsule v nočnih urah, koliko lučic prižgale v človeških srcih, koliko misli bi vzbudile, polnih lepote in dobrote . . .

In mislila sem, da bi tudi mi ljudje bili lahko kakor zvezdice, kakor smehljajoče zvezdice v mraku in temini vsakdanjosti, v osamljenosti in obupu duševne boli . . . Če bi bila zvezdica, sestri, tovarišici lučica v tožni uri, smehljajoča, dobrote polna, prav zvesto vdana.

A. Lebar:

Preko vseh ovir . . .

(Izza mladih let.)

(Nadaljevanje.)

Od onega poletnega dne je videla Vladimirja samo enkrat; spodaj na cesti je bilo, pred mlinom. Roza se je baš peljala izpred mlina na malem dvosedežnem avtu, ki ga je sama vodila, v mesto po očeta; Vladimir pa je prijezdil čez most prav, ko je zdrčala mimo. Ni je pozdravil; moral je miriti konja, ki se je prestrašil avtovega signala. Ko ga je umiril, je bila Roza že Bog ve, kje.

Četudi je to srečanje trajalo samo kratek hip, vendar je zadostovalo, da je Roza pogledala jezdecu naravnost v obraz. V prav nobeno zadoščenje pa ji ni bilo ono, kar je opazila v čudno izpremenjenih potezah.

Poletje je šlo h koncu. Že so se pripravljale lastovice za potovanje na daljni jug; v gozdu je začelo odpadati prvo orumenelo listje. V tistem času je dobil Mlinar pismo z domače pošte. Ko ga je obrnil, da ga odpre, je videl na zadnji strani odpošiljateljevo ime: Vladimir Potoški, grad Potok. Z začudenjem ga je odprl in prebral kratko vsebino:

Spoštovani gospod Komar!

Razmere zahtevajo, da odpotujem za daljši čas. Vendar nočem zapustiti doma, ne da bi se Vam srčno zahvalil za Vašo prijaznost in ne da bi se poslovil od Vas. Oprostite, da storim to v pismu, toda pri pripravah za pot kakor tudi pri ureditvi doma za čas moje odsotnosti, mi je zmanjkalo časa za osebni obisk.

Z odličnim spoštovanjem Vaš vdani

Potoški.

Mlinar se je čudil temu nenadnemu sklepu. Mladi graščak mu je po smrti starega očeta zadrževal, da ostane stalno na gradu. In zdaj naenkrat razmere zahtevajo, da odhaja za daljši čas? Zložil je list ter ga podal Rozi k sosedni pisalni mizi, kjer je pregledovala pravkar došlo trgovsko pošto.

»Privatno,« je rekel. »Čitaj, če te zanima!«

Mehanično je Roza pregledala maloštevilne vrstice, potem je molče položila list v predalo za zasebno korespondenco.

S trudnim okretom je porinila od sebe kopo došlih pism ter sedla k pisalnemu stroju, da reši najnujnejšo pošto. Od časa do časa se je okrenila k očetu s kratkim vprašanjem, kadar si sama ni bila prav svesta pravilne odločitve. Neprestano so tipkali prsti, dokler ni bil spisan zadnji odgovor. Potem je vstala in položila pisma očetu v podpis.

»Že gotovo?« se je začudil in je pogledal preko časopisa, ki ga je čital.

»Da, očka — za drugo se ne mudi! Zdaj moram v električno centralo; monter me čaka.«

Mlinar je gledal za njo; kako je počasi stopala čez dvorišče in izginila v velikih vratih strojnice. Kakor že večkrat v zadnjem času, ga je obšla tiha skrb radi nje. Lastnemu otroku seveda nikoli ni izdal te skrbi. Kadarkoli jo je hotel poslati na sprehod, vselej je postala nestrpna in vendar je tako prijazno prosila: »Ne bodi hud, očka! Res mi nič ni; malo živcev in malo utrujenosti. To pa preide, kakor je prišlo. Le ne skrbi, očka!«

S tem se je moral vedno zadovoljiti, četudi mu je bilo nepopisno težko. Ljubil je svojo edinko z resnično in nežno očetovsko ljubeznijo, kateri se je pogosto pridružil tudi očetovski ponos.

Ko se je Mlinar z globokim vzdihom zopet obrnil k delu, je Roza že odšla iz centrale pri zadnjih vratih v svojo sobo v prvem nadstropju. Stopila je k oknu elegantne sobe, ki ji jo je omislila očetova ljubezen, ter je gledala preko dreves na vrtu proti gradu. Tedaj je opazila, kako se je izpred široke veže speljala kočija. V njej je sedela moška oseba, poleg kočijaža pa je bila prislonjena velika potna torba, katere medeni obitki so se svetlikali v jesenskem solncu.

In Roza je vedela: tam odhaja Vladimir in ona je vzrok, da zapušča dom.

Grenak nasmeh ji je legel na usta, ko je z očmi sledila vozu in tiho je zašepetala: »Tako je moralo priti. Nekoč je on mene pregnal z doma, zdaj preganjam jaz njega: v naši dolini ni prostora za oba.«

Tam na ovinku se je voz skril; počasi je Roza zaprla okno.

Tako tesno, tako bolešno ji je bilo v prsih! Mehanično je sedla h klavirju; podzavestno so prsti udarili, v zamišljenosti ni niti opazila, kaj, dokler

je ni znan akord vzdramil. Bolj gotovo so udarili prsti in izpod njih je izstopila melodija pesmi, ki jo je zadnjikrat pela na dobrodelni prireditvi v prestolici: »Cvetoči trn...« Spočetka lahno, potem vedno krepkeje je pela Roza s svojim lepim glasom, tako kakor te pesmi še ni pela nikoli, niti takrat, ko je Vladimirja videla po dolgih letih.

Cvetoči trn, cvetoči trn
varuj se mraza in slane!
Meni je cvetje umoril mrz...
Vihar divja čez poljane.

To ni bil divji, trmasti krik, ki je nekdanj trepetal iz teh besed; bolna tožba je bila, ki jo je bilo slišati kot truden, neutolažljiv jok. In ko je izzvenel zadnji zlog, je vrgla Roza roke čez klavir, naslonila glavo nanje in zaihtela, kakor pač joka mladost za izgubljeno srečo. — — —

Uboga Rožica! Kaj nisi vedela, da pride ta ura tudi zate in ti pove, da vse tvoje sovraštvo ni bilo nič drugega kakor trmasto prikrita ljubezen, ki ti je vzknila še v otroškem srcu in je rastla pod plaščem sovraštva, namišljenega sovraštva? In ki je nisi hotela pripoznati, ker ti je ponos tako narekoval! Tvoj ponos, ki ti tudi zdaj kljub jasnemu spoznanju ne bo dovolil, da bi poklicala nazaj moža, ki je danes zbežal z doma, ker si mu ukazala, da se vajini poti ne smeta križati nikoli več. — — —

Ura je prešla, morebiti tudi več in še je slonela Roza na klavirju ter je prisluškovala očitajočemu glasu v prsih. Boletno je zaihtela od časa do časa, kakor truden, zaihten otrok. — Končno je dvignila sklonjeno glavo ter se je počasi zravnila. Košček starega ponosa je zažarel iz temnih, objokanih oči; kakor da hoče odgovoriti očitajočemu glasu v srcu, je polglasno šepetala: »Nazaj ga poklicati? Po onem razgovoru nad žago ob potoku? Ne, ne! Bolje od žalosti in nesreče umreti! Vladimir se ne bo vrnil, preden ne pozabi mene in oni razgovor in med tem časom bom tudi jaz pozabila!«

*

Roza ni umrla od nesreče in žalosti, tudi ne od trpkega spoznanja, ki ji ga je prinesel nenaden Vladimirjev odhod. Toda pozabila — pozabiti tudi ni, ni mogla. Le umirila se je. S tilho notranjo bolestjo se je sprijaznila; na zunaj pa se je privadila tihemu nasmešku — zaradi očeta, ki v tistih jesenskih dneh kar ni prišel iz skrbi radi nje.

Mlinar je že davno zvedel, kaj se je zgodilo med Rozo in Vladimirjem. Sama mu je povedala tedaj, ko je z resno besedo zaliteval od nje pojasnila, zakaj je zavrnila snubca, ki je bil vsekakor mož, ki bi znal osrečiti svojo ženo. In četudi mu je bilo težko, da je moral možu, ki ga je spoštoval kot malokaterega, sporočiti Rozin odločni »ne«, Rozi je vendar pritrnil, ko mu je rekla:

»Vidiš, očka, če bi me ta ne ljubil tako resnično, kakor me, bi morebiti mogla reči »da« in postati njegova žena brez ljubezni le zaradi resničnega spoštovanja, ki ga čutim do njega. Toda, ker vem, da me ljubi, ne smem priti k njemu s srcem, v katerem zanj ni prostora, ker je do vrha natrpano s spomini na zastrupljeno mladost!«

Od tedaj nista več govorila o tem; imena Vladimir nihče več ni imenoval. Čas, ki pač zaceli vse rane, bo storil tudi pri Rozi svoje, saj je še mlada. Tako se je tolažil oče ter je smelo upal, da bo bodočnost prinesla Rozi drugo, novo srečo. — — —

*

Več kot dve leti sta minuli od onega dne, ko je Vladimir zapustil dom svojih očetov. Takrat je bila jesen, zdaj pa se je pomlad naznanjala z južnimi vetrovi. Velika noč je bila pred durmi.

Pa je prišel nekega dne grajski oskrbnik Avbelj v mlin; večkrat je prihajal tja in vedno so ga prijazno sprejeli. To pot pa je prišel z gospodarskim opravkom. Električno razsvetljavo ki so jo sicer že za življenja starega graščaka napeljali po hlevih in gospodarskih poslopijih, a v grad je niso napeljali, ker se stare gospodarjeve oči niso mogle navaditi na žarko luč, to naj bi centralna električna napeljala tudi v grad. Avbelj je prinesel s seboj celoten načrt velikega grajskega poslopja, zraven pa tudi opazke, ki jih je mladi graščaka poslal zaradi števila in moči žarnic v posameznih prostorih.

Ko je gospodarsko zadevo porazgovoril z Mlinarjem in Rozo, je še kar mimogrede pristavil, da upa na skorajšnjo gospodarjevo vrnitev. »Saj bi bilo že čas,« je pristavil. »Pol sveta je že prepotoval in kjerkoli je mogel, se je učil umnega gospodarstva in poljedelstva. Zdi se mi, da se je mnogo koristnega naučil; vsaj njegove odredbe glede oskrbovanja doma, ki mi jih pošilja, so brez hvale res prvovrstne. Res, da je treba denarja za take izpremembe, a tega hvala Bogu na gradu ne manjka!«

Tako je pripovedoval stari oskrbnik, obrnjen k Mlinarju. »Ali je gospod graščak kaj točnejšega sporočil glede svojega povratka?« je le-ta vprašal, pri čemer je kakor iz navade pogledal proti Rozi, ki je, sklonjena nad veliko mizo, študirala načrt grajskega poslopja, da oče ni mogel videti obraza. Kakor da čuti njegov pogled, je dvignila glavo in pogledala povsem mirno oba moža. »Hvala Bogu,« si je mislil oče, »da rana več ne krvavi!«

»Ne,« je odvrnil Avbelj, »doslej še ni nič točnejšega pisal; tudi je svoje odredbe ukrenil še za daljši čas, da mislim, pred poletjem ga ne moremo pričakovati.«

»Vsekakor bomo z napeljavo elektrike takoj po veliki noči pričeli; pozneje se nabere dela v centrali in v posameznih pogonih; tudi je že prijavljen nekaj novih inštalacij v bližnji okolici za poletne mesece. Zato bi takrat monterja in njegovih ljudi ne mogli pogrešati.«

Roza, ki je vodila celoten električni pogon, je izpregovorila te besede mirno in stvarno, povsem strokovno, kakor navadno, kadar je kaj odločala v svojem delokrogu.

»To si, prosim, uredite popolnoma po svoje; nam v gradu je prav,« je odgovoril oskrbnik in se vljudno priklonil Rozi.

Prijazno mu je podala roko in prikimala očetu ter odšla.

Avbelj je gledal za njo s toplim pogledom. Saj jo pozna še kot otroka in vedno jo je imel rad to malo Mlinarjevo Rozo. Toda zdaj ga navdaja spoštljivo občudovanje, kadar jo vidi. — Nehote mu je prišlo na misel, kako sťa se nekoč z ženo, Urško, pogovarjala, kako brhka graščakinja bi bila Mlinarjevo Roza. Iz njunih tedanjih načrtov seveda ni nič postalo. Graščak se potepa po svetu okoli, mlada Mlinarjeva hči pa se zakopava v delo in je ponosna in nedostopna kot kaka kraljica. Seveda, če je kdo tako bogat in lep in razumen kot ona, potem je lahko tudi tako izbirčen. Saj bo še celo graščaka Potoškega, kakor je že druge, poslala domov — s košarico!

Tako nekako je mislil Avbelj, ko so se zaprla vrata za Rozo. Nato se je obrnil k Mlinarju: »Kakšno dekle! Človek ne ve prav, kaj naj občuduje: lepoto, podjetnost ali znanje!«

Topel pogled očetovih oči se mu je zahvalil, srce pa se je smejalo v očetovskem ponosu.

(Konec prihodnjič.)

»Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo v Ljubljani!«

Francka G.:

List iz dnevnika.

1. novembra 1928.

Zdi se mi, da je nocoj vsa zemlja eno samo svetišče. Lučke, ki gore tamkaj na pokopališču, svetlikajo do sleherne hišice, v najmanjšo izbo. Povsod bude spomine, oj, tako žalostne spomine: po teh izbah so hodili, za to mizo so sedali, z nami so čutili oni, katerim smo danes okrasili zadnje počivališče.

Zato so danes naši obrazi resni in smo za hip pozabili na smeh in zabavo. Da, mislim, da bi poslušnila vsa vas, ako bi nocoj zaukal prešeren fant ali pa bi se godec predrznil raztegniti harmoniko: saj so vse misli nocoj pri naših rajnikih, ali še bolj, pri Bogu, kateri edini more osrečiti njihove duše.

Tudi moje misli so nocoj resne. Vzgojiteljic in prijateljic se spominjam, katere so tako kmalu in nekatere še tako mlade odšle v večnost. Druga drugi smo hotele biti opora, ko smo v mladostnem navdušenju hrepenele po vzorih. Pusto in prazno je bilo, ko so me pustile samo v tej solzni dolini. Upam pa, da so se njihova srca umirila ob večnem Vzoru.

Toda vse to ni glavno, o čemur sem razmišljala danes. Prav za prav sama ne znam opisati svojih čustev. Bilo mi je, kot da se moram skloniti nad mamičino roko in v solzah prositi odpuščanja. Zakaj? Včeraj, predvčerajšnjim se še nisem čutila krive. Danes, ko sem gledala na pokopališču toliko sirot, sem pomislila — oh, saj kaj takšnega sploh ne znam živo misliti: enkrat, da, prav gotovo bom tudi jaz enkrat žalovala na maminem grobu. Takrat moja mati ne bo več hodila iz sobe v sobo, ne bo več prva vstajala, ne bo skrbela, da bi nas ob določenih urah čakala pogrnjena miza in nam ne bo kupovala za praznike novih oblek in lepih darov. Sami bomo morali skrbeti za vsakdanji kruh in v naši hiši bo mračno in hladno. Ah, saj ne razumem, saj ne znam pojmovati kaj takšnega.

In vendar so se mi zvečer, ko smo molili sv. rožne vence za verne duše, še kar naprej razprezale misli: ako bi danes ali jutri ali katerikoli dan umrl eden mojih najbližnjih, ali bi ostala moja vest mirna? Ko tolikrat trudna sedem za mizo pa dovolim, da mi še trudnejša mati streže in mi donša kruh in jedilno rodje ali kaj drugega; ko se sama sebi smilim, ne smili se mi pa mama, da vzdiguje in prenaša v moji navzočnosti težka bremena; iz zjutraj tolikrat bedim na postelji in poslušam prijeten ropot iz kuhinje, kjer mama že dela in pripravlja zajutrek za nas lenuharje. Materina ljubezen vse to sproti odpušča; ali pa ne bo moja vest nekoč strog sodnik?

In hočem na zabavo, po svojih potih, o katerih mati upravičeno sumi, da niso najboljše; ker mi ne dovoli, jezicam in godrnjam, da je vsa hiša polna moje sitnosti. Včasih, kadar je mama utrujena in ima od vednih skrbi prenapete živce, morda nekoliko ostreje izreče kakšno besedico; joj, kako takrat vse vzkipi v meni in divja in kako mi silijo na ustnice pikre besede! Ubogi mamiči pa je morda že takoj žal, da me je upravičeno grajala; Bog sam ve, kako njeno srce žeja po topli, iskreni besedi, katerih sem ji toliko dožena, pa jih ji ne privoščim... In takile lupi bodo morda nekoč stopili pred moje dušno oko in me tožili, trdo tožili.

Po Gregorčiču sem listala zadnjič in sem prišla do verzov:

Sadite nam raje v življenju cvetic,
a trnje shranite za grobe!

Mamici v sosednji sobi že davno spi. Moje večerno spraševanje vesti pa nocoj še ni končano. Moj dnevnik, boš videl, da bo v prihodnje vse drugače. Več, veliko več drobnih cvetic hočemo odslej poklanjati svojim dragim.

OD SRCA DO SRCA

(Pomenki z gospo Selmo.)

Odgovori na pisma.

Vesela pevka. Prav, da si se tudi Ti oglašila pri nas. Veselih pevk ni mnogo pri nas; zato se moraš Ti pogosteje oglašati! Le o vsem mi piši, o čemer nameravaš. Odgovar-

jala Ti bom kar na tem mestu, ker naravnost nikomur ne odgovarjam. Zanimalo me je vse, o čemer si pisala. Zdi se mi, da je več Vigrednic Tvojega imena. — Vidim, da se Ti prav dobro godi, ker si tako dobre volje in želim, da taka vedno ostaneš. Do prihodnjic prav srčne pozdrave!

Mala. Vidiš, zakaj pa tega prej ne poveš, da prideš v Ljubljano? Gotovo bi si bila nataknila še očala, da bi Te bolje videla! In še celo, ko si bila tako lepa! Kakšno narodno nošo pa si imela? — Seveda se spominjam še Tvojih pisem in vsega, kar si mi pisala. Da bom vse bolje razumela, mi moraš vse natanko popisati, kar Te teži! — Gotovo si prav storila tako, kakor si. Prav je, da varuješ svojo čast in se ne daješ ljudem v zobe. Kadar bo čas za odločilni korak, boš pa že spregovorila, kaj — ne? In tudi javno; takrat se Ti ne bo treba ničesar bati. — Praviš, da v Tvojem kraju ni Orlic; saj jih lahko ustanovite, če je kaj več podjetnih deklet. Orlišтво je za slovenska dekleta najboljša šola. Ker je večina Orlic tudi v Marijini družbi, se ni treba bati, da bi bilo kaj slabega v tej organizaciji, zlasti še, ker ima vsak orliški krožek tudi duhovnega vodjo v osebi g. župnika ali kaplana. Nikakor pa ni misliti, da orliška organizacija samo telovadi in javno nastopa. Vse to je le sredstvo v dosego glavnega smotra, namreč vsesplošne ženske izobrazbe, ki jo potrebuje kot dekle, žena, mati in gospodinja. Sedanja doba, ki vedno bolj zahteva ženo tudi v javnosti, stavi nanjo tudi posebne zahteve, ki jim žena mora biti kos. Dom sam ji ne more dati potrebnega pouka, splošna izobraževalna društva tudi ne. Dekletom in ženam se je treba okleniti lastnih ženskih društev, ker le tu v pravilnem ozračju jim je dostopno vse ono, kar rabijo za svojo resnično izobrazbo. Cuječe pa morajo biti, da se oklenejo pravih, t. j. društev na katoliškem temelju. In tako društvo so Orlice. Toliko v pojasnilo na Tvoje vprašanje. Kmalu se zopet oglasi!

Zvonimira. Skoda, da nisi pisala sama, ker bi mi na ta način bilo lažje mogoče vsi zadevo pregledati. Sicer je vse lepo, da je prevzel to delo nekdo, ki bo pač vse nadaljnje življenje delil s Teboj. Ničesar slabega ne vidim v Vajinem razmerju, ker Vama je resno in mislita ustanoviti skupen dom. Najboljši dokaj za to mi je, ker stavita vse zadevo na pravo, t. j. versko podlago. Marijina družba, obhajilna miza, to so kraji, ki pomenijo najplodnejše polje vseh lastnosti in vrlin, potrebnih za domače svetišče, to so viri nepojmljivih milosti, to so zavetja varna in sveta. Ničesar se Vama ni bati, ako namerita korak iz Marijine družbe in od obhajilne mize v zakon, ker Vama ostane to dvoje i potem največja tolažba in opora. — Umevno pa je, da nastopajo ob takim resnem koraku tudi resne skrbi. Toda, ker zaupata v Boga in Njegovo pomoč, Vama bo gotovo vse v srečo. Vir blagoslova bo Vajin zakon še poznim rodovom. Bodita pripravljena vršiti

vse dolžnosti, ki Vama jih nalaga zakon; najplemenitejše so, najnesebičnejše, ker zahtevajo največ odpovedi. Bog Vaju blagoslovi!

Belo pismo. Glej, draga moja, če je že vse tako daleč, da resno misliš na možitev in je že takorekoč določen čas, bi bilo pač ne-spametno, da bi Ti kaj drugega svetovala kot to, da se kmalu uresniči. Nič naj Te ne moti, da ne prideš na tako veliko posestvo, saj to ni glavno. Poglavitna reč v zakonu je prava srčna zastopnost. In te, kakor vidim ne manjka. Tvoji molitvi za časno in večno srečo Vajino, bom pridružila še jaz svojo, da bo rosil božji blagoslov na novo ustanovljeno družino. — Prt, ki ga želiš, je bil že večkrat na priligi. Le malo preglej in kaj lepšega izberi! Ako imaš pa kakšno posebno željo, mi pa piši, da naročim in ga dobiš na dom. — Seveda me bo zelo veselilo, če Te spoznam vsaj po sliki. Prav lep pozdrav!

Potočnica. Povedala sem Ti že enkrat, kako mislim zaradi sprejema v Marijino družbo. Ne morem pa pomagati, če Ti drugače misliš kakor jaz in nočeš verjeti. Koliko let pa je že od tedaj? Menda še dve ne. Sploh se pa meni zdi, da vse preveč računaš na zunanost, Bog pa gleda na notranjost in resničnost naših trudov in prizadevanj. Kaj mi mari, naj reko ljudje kar hočejo, da so le moji računi z Bogom čisti! — Za knjige se obrni na koga v svoji okolici, iz Lj. jih ne kaže pošiljati, ker je poštnina previsoka. — Glede spovednika se moraš pa že potruditi. Poznam dekleta, ki gredo ob nedeljah po 2 do 3 ure daleč, da pridejo do sv. zakramentov. — Kako misliš glede dobredelnih društev? Teh je v naši škofiji zelo veliko in vsa prav dobro delujejo in veliko pomagajo siromakom. Skoro vsaka Marijina družba ima svoj dobredelni odsek. Tudi staro obleko zbirajo za siromake. — Kmalu zopet piši, da vem, kako je s Teboj! Lep pozdrav!

Bela križarka. Upam, da si zadevo zdaj končno uredila. Ali si zdaj mirna? Bog daj!

Urška. Nič se nisem ustrašila Tvoje izjave, a hudo mi je za Té. Zlasti še zato, ker si sama trpljenje povzročas. Praviš: težak je boj, a brez Boga je še hujše živeti. Stori temu neznosnemu stanju konec in se vrni! Gotovo boš tudi druge križe lažje nosila, če boš neposredno v božji bližini; da, Bog Ti jih bo pomagal nositi. Brezposelnost je res velika, a vseeno se še dobi košček kruha, če ga človek išče in se zaupno poda v božje roke. — Tvojega osemletnega trpljenja ne razumem prav. Ali mi hočeš bolj natančno povedati? — Vsekakor pa si išči lažje službe; bolj je, kakor v zaprtih in zatohlih prostorih v tovarni. — Kmalu mi še piši in določih! Bog s Teboj!

Hrepeneča. Vidiš, Bog človeka včasih čudno vodi, po raznih ovinkih, preden ga pripelje do cilja. Mislim, da bo čisto prav, ako zaprosiš v S. Mislim tudi, da je odkritosrčnost še v navadnem življenju lepa čednost in je tu tudi. Če nočeš zdaj povedati, boš morebiti potem lahko, če je treba. Ce pa treba ni,

pa molči. — Prav je, da misliš tako, da bi se na Tebi izpolnila volja božja. Bom tudi jaz pomaga'a. — Kar kmalu prični s poizvedbami, pa mi tudi sporoči, kako bo! Prav srčen pozdrav!

Julka. Zelo se čudim, da Ti more taka malenkost kot je n. pr. prepoved, ki jo omenjaš, napraviti toliko bridkih ur. Če mi enkrat nekdo, ki ima oblast zato, nekaj prepove, je pač prepovedano. Se mislim ne več na to! — Prav posebno pa tako prepoved, ki tako boli, kot praviš, lahko daruješ Bogu in si z njo pridobiš mnogo zaslug. Ali jo zdaj daruješ za duše v vical, ko ves mesec tako željno pričakujejo Tvoje pomoči! — Vsa Tvoja trma ni nič drugega kot Tvoje samoljubje, ker misliš, da se mora vse pred Teboj ponižati, Ti pa, da boš drugim po glavah hodila. Lepega dne, kadar bo Bogu dosti, zlasti Tvoje nespoštljivosti glede 4. božje zapovedi, pa Te bo tako trdo postavil na tla, da boš precej časa ali pa za vedno čutila. Le nikar ne izzivaj! Ti bo preveč žal! To, kar zdaj Ti delaš, so vse večji ali manjši prestopki, katerim sledi kazen za petami; zato ne prideš nikoli iz neprijetnosti. Vedno si sitna in črna. To pa sta dve taki lastnosti, ki Te nikjer ne priporočata, tudi tam ne, kamor si želiš. To dvoje bi morala tam najprej odstraniti, ker bi morala delati po ukazih drugih. Tega pa ne znaš in bi se tudi tam kar na celem ne naučila, ker se nisi že z malega vadila. Uči se premagati največjega zmaja — samo sebe! Potem pa poslušaj enkrat orlovsko himno: »V trudu in znoju...« — Do prihodnjega pisma poskusi samo en dan »reživeti brez trme! Hočeš? Daj! Tu moja roka v pomoč! Bog!

VIGREDNICA-GOSPODINJA

Gospodinjstvo.

O pranju. (Nadaljevanje.) Gospodinja, ki hoče imeti lepo belo perilo, mora pri izpiranju perila predvsem paziti, da ga izplakuje »do čiste vode«. Če se ponavlja, da ostaja milnica v perilu, dobi perilo rumenkasto barvo in neprijeten duh. Tak neprijeten duh se prav posebno čuti, ko se sveže preoblečemo in se perilo na životu segreje. Najhitreje se milnica izpere iz perila, ako ga en ali dvakrat polijemo z vročo vodo. To pride seveda v poštev le tam, kjer ni mnogo perila.

Da se perilo pri ožemanju ne trga, ga ovijaj rahlo. Cipkastega perila sploh ne smemo ovijati. Zavijemo ga v kozo izpranega platna in tako iztisnemo vodo iz njega. V poletnem času, ko je zrak suh in topel, pa zadostuje, da le malo ožmemo perilo, preden ga obesimo na sonce.

Beljenje perila. Dogaja se, da izgubi perilo vsled nepravilnega pranja ali sušenja

svojo prvotno belo barvo in porumeni. Tako porumenelo perilo zopet naredimo lepo belo z naravnim beljenjem na solncu ali s pomočjo kemijskih sredstev (umetno beljenje). Beljenje na solncu je najbolj učinkovito, če razgrnemo mokro perilo po čisti trati. Med beljenjem na solncu mora biti perilo vedno enakomerno mokro ali vlažno, drugače dobi perilo rumenkaste solnčne pege.

Se en način naravnega beljenja perila poznamo: ako mokro perilo zmrzne, postane snežno-belo. O tem se je lahko prepričala že vsaka gospodinja.

Kemijsko (umetno) beljenje perila našim gospodinjam ne moremo priporočati; to je prepustiti večakom.

Pri pranju finih čipk in zastorov je treba posebne pazljivosti. Mencanje ali ovijanje je popolnoma opustiti, ker se pri tem trgajo niti, čipke in zastori pa izgube tudi obliko. Najmanj škode trpe tkanine, če jih prav trdo navijemo na steklenice. V mlačni vodi raztopi pest milnega praška ali košček mila. V to vodo deni steklenico s čipkami čez noč, tako da stoji voda čez. Drugi dan iztisni iz čipk milnico ter kuhaj čipke ovite na steklenici 6—8 minut v vodi, kateri dodaj pest milnega praška. Nato jih izplakni prkarat v mlačni in nazadnje v mrzli vodi. Čipke ovijaj nato s suhimi robci toliko časa, da ni čutiti več mokrote, nakar jih odvij, razgrni enakomerno na likalno desko ter naravnaj zobčke in robove v prvotno obliko. Napol osušene likaj na obratni strani.

Zastore pred pranjem dobro izpraši, zgani na polovico in spni z redkimi šivi vsakega posebej. Nato jih še dobro preplakni, da spraviš ves prah iz njih, namili in deni čez noč v vodo. Drugi dan jih izplakni do čiste vode ter kuhaj 5—8 minut v milnici, jih zopet izperi in pusti, da odteče iz njih voda. Da se zastori pri sušenju ne raztegnejo, ji' priprni na vrh kolikor mogoče enakomerno. — Če zastore škrobaš, pomoči suhe v redke škrob, ki ga pripraviš iz pšenične moke ali krompirja. Ako so se zastori pri sušenju nepravilno raztegnili, dotična mesta pred likanjem z mokro krpo ovlaži in tkanino pravilno raztegni. Zastore likaj na veliki mizi in sicer narobe. — Barvaste zastore peri samo v mrzli vodi.

Jedilni listi.

I. Mesna juha z rezanci, goveje meso, krompir, kostanjev kompot.

II. Segedinski golaž in polenta, kostanjeva torta.

III. Domači zajec v obari in ajdovi žganci, kostanj v smetani.

Segedinski golaž. V kozico deni 3 žlice masti in zarumeni žlico drobnno zrezane čebule; dodaj 1 kg na koščke zrezanega prašičevega ali govejevega mesa, paprike in soli. Ko se meso malo opeče, dodaj 3 pesti kis-

lega zelja, zalij z vrelo vodo in praži eno uro. V lončku vode žvrkljaj 2 žlici moke in vmešaj med meso in zelje. Ko še malo prevre, daj s po ento na mizo.

Domáci zajec v obari. Zreži na koške meso domačega zajca: v kozico pa daj 2 žlici masti ter zarumeni žlico zrezane čebule. Na to deni meso, pokrij ga ter praži. Ko je meso že porumenelo, potresi ga z moko ter zalij z vodo. Dodaj majerona, lovorjev listič, limonove lupine in kisa. Pusti vreti, dokler se meso ne zmeħča. (Za obaro se vzame navadno bolj star zajec).

Kostanjev kompot. Deni kuhat 2 litra olupljenega kostanja. Ko se zmeħča, ga odcedi in polij z mrzlo vodo, da se tanka kožica lažje olupi. V kozico deni četrt litra vode, malo sladkorja in limonove lupine; prideni kostanj ter pusti, da še enkrat dobro prevre.

Kostanjeva torta. Tri rumenjake, 4 žlice stolčnega in presejanega sladkorja in nožev konico pecilnega praška mešaj, da dobro naraste. Prideni 1 liter kuhanega ter skozi sito pretlačenega kostanja in pest z vinom poškropljenih kruhovih drobtin ali 3 žlice moke. Iz beljakov naredi trd sneg ter ga rahlo primešaj. Deni testo v namazano kozico in torto počasi peci eno uro. Ohlajeno oblij s čokoladnim ali limonovim ledom.

Kostanj v smetani. Dva litra olupljenega kostanja skuhaj, ga odcedi ter še tanko kožico olupi in pazi, da kostanji ostanejo kolikor mogoče celi. Olupljene zložijo v skledo in polij s četrt litra zavrete kisle smetane.

Vzgojeslovje.

M. Rožnikova:

Vzgojna sredstva v družini.

Čim več sredstev nam je na razpolago za to ali ono delo, tem lažje in bolje ga izvršujemo. Zlasti, kadar se pripravimo za kako važno opravilo, mislimo in ugibamo, kako in kaj bi, da bolje uspemo. Iščemo sredstev, ki nam pomagajo pri tem.

Tudi pri vzgoji, posebno še pri vzgoji v domači hiši, išče mati sredstev, katera naj ji olajšajo in zboljšajo njeno vzgojno delo.

Pedagogi (vzgojitelji) vseh časov so iskali načinov, po katerih bi mladino najlažje priklenili nasé, jo pridobili za svoje namene, to je, vzgojili jo po svoji začrtani poti. Pri tem so se posluževali predvsem: zgledov, naukov, lepih navajanj, nadzorstva in izjemo-ma tudi plačila ali kazni.

Vsa ta vzgojna sredstva so pri vzgoji važna in nujna. Rabi jih pri vzgoji vsaka mati. Včasih vedé in hoté, včasih nevedé in nehoté. Večkrat jih uporabljajo prav in na praviem mestu, večkrat se jih pa tudi poslužuje nepravilno, v škodo vzgojnemu delu.

Kako naj se jih poslužuje pri vzgoji, da se njeno delo čim bolj posreči, se hočemo v naslednjem poučiti.

Zgled. Izmed vseh vzgojnih pripomočkov je največjega pomena zgled. Otrok posnema vse, kar vidi, opazi, sliši, vse skuša i sam storiti. Kako resničen je rek: »Beseda miče, zgled vleče« — ali: »Povej s kom si, pa ti povem, kdo si!« To mora vedeti prav dobro vsaka mati!

Poučuj in dajaj otroku še tako lepe nauke, navajaj ga na še tako lepe navade, če pa pri tebi in krog tebe vidi nasprotno, ne pomagajo nauki nič. Zlasti zgled matere je odločilen. Kar otrok opazi pri svoji materi, mu je posebno sveto! Zato skrbi, da boš sama taka, kakršnega želiš imeti svojega otroka. Pazi, da se mu ne pokažeš nikdar surova, da ne rabiš grdih, surovih, nedostojnih besed, katerih je toliko med našimi materami. Jeza in nejevolja jih privede celo do posurovele kletve in razgrajanja, ter take ukazujejo ali prepovedujejo otroku. Premaguj svojo jezo in nejevoljo, da ne daješ s tem slabega zgleda! Kako naj bo tvoj otrok dober, ljubeznav napram tebi in svojim bratom, ako pri tebi vidi toliko neprizanesljivosti in surovosti?

Tudi ne laži otroku, če hočeš imeti resnicoljubno deco.

Zelo važen je tudi zgled miroljubnosti med starši. Varuj se prepira z možem vpricho otrok. Potrpi in molči, radi njih. Tako tudi s posli in sosedi; varuj se, kolikor mogoče enih in drugih očitanj, ki dajejo povod preprirom.

Zgled reda in snage je pri vzgoji tolikega pomena, da si brez tega ne moremo misliti pojma snažnosti. Otrok, ki je moral rasti v nesnagi in neredu, ne bo imel čuta snage, ko doraste.

Zato, drži svoje otroke v snagi in redu; ko so majhni, jih univaj in čisti ter opozori na vse, česa naj se varujejo, da se ne onesnažijo. Pozneje, ko nekoliko odrastejo pa zahtevaj, da se sami pridno umivajo in čistijo.

So nekateri otroci, ki jim je čut snage že prirojen in jih ni treba mnogo navajati in z zgledom učiti. So pa tudi otroci, ki jim je ta čut čisto odveč, ne čutijo potrebe po tem; te vrste otroci še posebno potrebujejo zgleda, navajanja in zahtev svoje snažne in redne matere.

Kadarkoli vršiš v krogu svojih malih dolžnosti gospodinje, žene in matere, vrši jih z zavestjo, da daješ svojim otrokom zgled, od katerega se moreš največ nadejati pri vzgoji. (Nadaljevanje prih.)

Higiena v domu.

Ker je g. »Vigredin« zdravnik na letnem dopustu, so odgovori izostali.

Darujte za Vigredin tiskovni sklad!

ORGANIZACIJA

Iz orliške centrale.

V Prago! Velike so priprave bratskega čehoslovaškega naroda za proslavo sv. Vavilavskih dni. V dneh od 4. do 8. julija se bodo zbrali v »zlato Pragi« vsi borci katoliških idej, predvsem Orli in njihovi prijatelji. K temu svojem prazniku je povabil češki narod tudi nas — slovenske Orle in Orlice. Pričakuje, da se vabilu odzovemo v čim večjem številu. Veseli se, da bo skupno z nami Jugoslovani praznoval svoj veliki praznik. Sestre, naša dolžnost je, da Orlice ne zaostanemo za svojimi brati Orli, ki se z veliko vnemo pripravljajo na ta pohod. Naša dolžnost je, da i me v častnem številu zastopamo našo orliško organizacijo. Ne bomo stavile števila: toliko nas mora iti, ne — naše število naj odgovarja resnični moči naše orliške organizacije, pokaže naj, da se svoje naloge jasno zavedamo, tako vsaka posameznica, kakor tudi vsak krožek.

Pripravljajmo se vse, telovadkinje in netelovadkinje! Telovadkinje predvsem z vadbo obveznih vaj za leto 1928 in 1929 ter pripravo iz tekmovalnega reda, vse pa z vadbo redovnih vaj. Zlasti začnimo z učenjem češčine, da bomo mogle svoje češke sestre pozdraviti v njih materinem jeziku.

Geslo v našem letošnjem delu nam bodi: »Vse v Prago v večjo proslavo orlovske misli!«

Proslavo 10 letnice obstoja naše države bodo praznovale vse orliške edinice po programu, ki ga pošlje Orliška zveza vsem krožkom. Decemberska številka »Vigredi« pa prinese snov za slavnostni govor in nekaj primernih deklamacij. Krožki, mislite že zdaj, kako to pomembno obletnico dostojno praznovite!

Razstava »Tisk«. Na tej razstavi v velesejskih prostorih je tudi Orlovstvo razstavilo svoj tisk. Tudi Orliška je razstavila svoje publikacije združena z brati Orli.

Telovadni tečaj Slovenske Orliške zveze se je pričel 8. oktobra ob 11. uri dopoldne in trajal do 13. oktobra zvečer. Številna udeležba tečajnic 87: zastopanih je več kot $\frac{3}{4}$ vseh krožkov — nam jasno dokazuje, kakšno razumevanje za orliški pokret in kakšno navdušenje vlada v naših edinicah. Tečaj se je vršil točno po načrtanem programu v najlepšem redu pod vodstvom s. A. Končanove ter bo natančen njegov potek in uspeh objavljen v prihodnji številki »Vigredi«.

Dekliški oder, 2. zv. je izšel. Dobi se pri Orliški, Ljubljana, Ljudski dom, za zelo nizko ceno Din 12. Vsebuje tri igre s samo ženskimi vlogami. — Dekliška in ženska društva naj ga takoj naroče, dokler ne poide, ker je izpraševanje po njem zelo veliko.

Tekme. Po pomoti je izostal v zadnjem poročilu o tekmah izvid tekem krožka Planina, ki je dosegel: članice 94.6%, mladenke 98%, kar s tem popravljamo.

Sestre sestram.

Pismo mojim dragim sestram, Orlicam v Radovljici.

Drage sestre! Ne bi me mogle bolj razveseliti kot ste me, ker ste mi pisale pismo. Da resnično — prišlo je pismo, polno lepih nad in tolažbe. Iz srca se radujem, ko vidim, da so še zvesta srca tam daleč, onkraj morja, ki se me še spominjajo. Verjemite mi, drage sestre, da sem tudi jaz v mislih večkrat pri Vas. V tihih poletnih večerih, ko pada mrak na zemljo in je vse mirno in pokojno, takrat potujejo moje misli daleč tja čez morje, v naš lep gorenjski kraj. In spomini se vrste. — Kolikokrat se spominam na naš lep »Ljudski dom«, kjer smo imele prireditve in kjer jih Ve, srečne, še imate. V mislih grem doli v telovadnico, kjer smo se vežbale za naše nastope. Lepo je bilo takrat, ali nam se je zdelo vse premalo. Toda meni, ki sem tu v daljni Ameriki, daleč od Vas, pa se zdi, da je bilo takrat najlepše, ko smo bile še vse skupaj in smo se navduševale za skupne ideale. — Dal Bog, da bi bilo še enkrat tako! Sestre, kako bomo takrat srečne! Moje želje bodo tedaj uresničene! Ne bo mi več treba hrepeneti po ljubljani domovini. Zakaj: ne mogla bi živeti, ne mogla bi umreti drugje kakor na Slovenskem.

Bog Vas živi, sestre Radovljičanke in vse Orlice po širni Sloveniji! — Kristina Šušteršič.

(Opomba uredništva: Slišimo, da se tudi v Ameriki pridno gibljejo Orli in Orlice, zlasti v Clevelandu. Obe zvezi, Orlovska in Orliška, sta poslali tja obvezne slovenske vaje za članstvo in naraščaj. 8. septembra so imeli lep nastop. Tako tudi naše sestre tam daleč v Ameriki stopijo lahko v osebni ali pismeni stik z orlovsko družino v Clevelandu, 1114 Norword Rd., rev. M. Jager. Vsem pridnim orlovskim delavcem v Ameriki pa prav prisrčen: Bog živi!)

D R O B I Ž

Naš tolmač.

Pozitivno: pravilno, pritrdilno;
negativno: nepravilno, odklonilno;
vitalno: kar se tiče življenja, kar je povezano z življenjem;
institucija: naprava, ustanova;
budžet: proračun;
maksimalno: najvišje, največje;
minimalno: najnižje, najmanjše;

struktura: sestava;
oficijelno: uradno;
brutalno: sirovo, nesramno;
disonanca: razzvok, nesoglasje;
doktrina: nauk, znanost, učenost, šolsko mnenje;
dokument: izpričevalo, listina, kot dokazilno sredstvo;
imperativ: velelnik;
eminentno: znamenito;
disertacija: učena razprava (n. pr. za doktorsko čast);
fuzija: združitvev (n. pr. dveh društev ali dveh bank).

Uredniška molčečnost.

F. P.: Hvale vredno je, da ste svoje vrstice posvetili rajni materi. Le škoda, da ne z n a t e povedati slovnisko pravilno in res pesniško. Vzdihi so, petja nič! — »nikjer ne najdem njo« (namreč mater), s tem rimate »siroto to«. Samo te dve napaki za zgled! V prvem stavku je slovnična napaka njo namesto nje. »Vigred« je že večkrat povedala, da mora pri nikalnicah stati drugi sklon ali rodilnik. To je posebnost našega jezika! V drugem stavku je nepepsko povedano »siroto to«, »to« dvakrat zaporedoma, to r o p o t a in nič ne z v e n i! Če bi hoteli pregledati in pojasniti vse napake, bi morali porabiti celo stran lista.

Naš Lojze. Hvala lepa! Zdaj je mnogo bolje. Prosimo pošljite še kaj! Lep pozdrav! Nekaterim. Povsem subjektivnih poročil »Vigred« ne more prinašati. Še dnevi in nabožni listi jih ne prinašajo, ker so pač vsa enaka. Vsaka reč ni za javnost, čeprav je dobra sama na sebi. Pa brez zamere!

Sonja iz Mirne. — Uganila ste, da pesmiči »ne bodo ugledale belega dne«. To pa zaradi oblikovne neuglajenosti, pa tudi vsled slovničnih napak. »Prepelici« je malo boljša, škoda, da je toliko nepotrebni besed! »Tujina« pa mi ni kar nič všeč. »Zapustil sem te, ti domači krov, podal se v svet... Sonja ste, torej ženska, pa pojete kakor moški! Pesmi-vložnice zmorejete le velenadarjeni pesniki ali veledarovite pesnice z globoko in obsežno izobrazbo, začetniki in začetnice ne! — »...podal se...« Celo dnevnu časopisju zamerimo to grdo slovnico pokveko! »Podati se kam« je narejen po nemškem »sich wohin begeben«, slovensko je: grem kam, grem na pot, napotim se, mahnem jo, krenem itd. — Pošiljatev je bila brez celotnega naslova.

Gospod A. Šavli. Poslali ste rokopis daljšega vzgojnega članka, ki je prav poraben za naš list in se Vam lepo zahvaljujemo zanj.

Ker pa bi radi nekaj pojasnil, prosimo za točen naslov.

V oceno smo prejeli.

Boj in zmaga. Pravljica. Spisal Gustav Strniša, ilustriral Justin. Kot II. zvezek nove serije knjižnice »Svete vojske« je izšla knjižica s sledečo vsebino: V vasi Zeja primanjkuje vođe. Mladi junak Tomažek najde po dolgih naporih v gorah vir, ki ga straži zmaj in ne dopusti, da bi vascani napeljali vodo v dolino. Končno se Tomažku posreči ubiti zmaya in rešiti zakleto kraljico v gori ter vaščanom preskrbeti zdravo vodo, mesto pogubnega žganja. Pravljica je zelo napeta in se bo mladini priljubila. Knjižica je bogato ilustrirana tako, da se čudimo, kako jo more nuditi založba za nizko ceno 5 Din. Dajte ljubko knjižico mladini v roke: hlaležna Vam bo za ta dar.

Brezalkoholne sadne pijače. Spisal Josip Priol, izdala »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Cena broš. 10, vez. 15 Din. — Knjižica obravnava na 86 straneh pripravljanje brezalkoholnih sokov v domačem gospodarstvu in večjih obratih. Pisatelj se je posluževal najnovejših virov in je večinoma vse sam preizkusil tako, da ne razklada kake suhoparne teorije, temveč podaja praktična navodila v poljubno-znanstvenem tonu. Veliko število slik vrednost tega dela še znatno poveča. Naj bi knjižica našla pot v sleherni dom naše domovine, da bomo vsi vedno bolj znali ceniti vrednost sadja in brezalkoholnih sadnih pijač. Naklada ni velika, zato se z naročilom požurite. Ako pošljete denar po položnici št. 14.263 v naprej, dobite knjižico poštine prosto, sicer pa po povzetju.

Dušanove uganke. Marjana-Zeljeznova-Kokalj. Komisjska zaloga Nove založbe v Ljubljani. Cena 10 Din. — Drobni zvezek obsega 26 uganek v verzih, mestoma bolj, mestoma manj posrečenih. — Vsaka uganica je ilustrirana.

Die Lieder der hl. Hildegard von Bingen. — Iz latinščine prevedla gospa Dr. M. David-Windstosser. Knjiga obsega kratek življenjepis sloveče pisateljice in pesnice ter svetnice, nato pa slede njene pesmi, polne žive, globoke vere, ki ovir ne pozna, ampak samo božji moči zaupa. Gospa, ki je njene pesmi prevedla, je bila sama judinja in je pozneje v študiju našla pot do vere. Sedaj je podpisano poslala knjigo, naj jo slovenskim izobraženim sestram omenim, če se morda ta ali ona utegne zanj zanimati. (Verlag Carl Aug. Seyfried & Comp., München.)
R. L. T.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. List izdaja Slovenska Orliška zveza (Anica Lebar) v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Pavla Melihar.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

Zahtevajte
v vsaki trgovini izrečno le

Kolinsko cikorijo,

ki je res zelo dober in zdrav
pridatek h kavi

Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani, Dunajska c. 17

Podružnice:

ZAGREB, Pejačevićev trg broj 15
SARAJEVO, Vrbanja ulica broj 4
CELJE, Breg štev. 33

Nova založba

r. z. z o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 19
in podružnica Nove založbe, prej

I. Giontini

Ljubljana, Mestni trg

priporoča v nakup knjige in pisar-
niške potrebščine v bogati izbiri

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

NAJMODERNEJE UREJENO GRAFIČNO PODJETJE V SLOVENIJI

**TISKARNA - STEREOTIPIJA - ČRKOLIVNICA - BAKROTISKARNA
LITOGRAFIJA - OFFSET - FOTOLITOGRAFIJA - FOTOKEMIGRAFIJA**

TISKARNA: Izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij in
časopisov, v preprostem in umetniškem tisku.

LITOGRAFIJA: Izvrševanje vsa-
kovrstnih ilustra-
cijskih del, v eni ali več barvah, potom
kamenno-, offset- ali aluminijevega tiska
kakor: plakatov, etiket, reklamnih tiskovin,
raznih vrednostnih papirjev itd. po lastnih
osnutkih kakor tudi po načrtih naročnikov.

KLIŠARNA dobavlja vsakovrstne kli-
šeje po risbah, perorisih,
fotografijah, akvarelnih in oljnatih slikah
za reprodukcijo v eno- ali večbarvnem
tisku ter v poljubni velikosti in obliki.

BAKROTISKARNA: Enobarvni
bakrotisk
najrazličnejših umetniških ilustracij kakor
tudi časopisov, revij, prospektov, albumov,
razglednic, propagandnih tiskovin itd. itd.

Mama — mama,

glej lo je pravo „GAZELA“-milo, ki
se tako krasno peni, da snažno in belo
perilo ter prihrani trud in delo

GAZELA MILO